Framtidas studieporteføljе

Oversikt over høringsinnspill

(journalført i p360 sak 23/22417)

1. **Studentorganisasjonen**
2. **Fakultet for helse- sosial og velferdsfag (HS)**
3. **Fakultet for humaniora, idrett- og utdanningsvitenskap (HIU)**
4. **Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag (TNM)**
5. **USN Handelshøyskolen (HH)**
6. **Administrative fellestjenester med 6 vedlegg (avdelinger og seksjoner)**
7. **Fagforeninger: NTL, Parat, NSF, Forskerforbundet, Akademikerforbundet, Utdanningsforbundet**
8. **Tekna**
9. **Vernetjenesten**

Høringssvar Studieporteføljeprosjektet ved USN

Studentdemokratiet i Sørøst-Norge (SDSN) vil takke for muligheten til å svare på høringen om studieporteføljeprosjektet ved USN. Vi vil også takke for arbeidet med å inkludere studenter og studentperspektivet i prosjektet *Helhetlig utvikling av studieporteføljene ved USN* og den rollen SDSN har hatt i prosessen.

Overordnet er det viktig for SDSN at USN sin studieportefølje sikrer studenter et attraktivt, variert og arbeidslivsrelevant studietilbud som legger til rette for god faglig utvikling, tverrfaglig samarbeid og varierte undervisnings- og vurderingsformer. En generell bemerkning er at vi som studentstemme er bekymret for utviklingen av antall nye studenter ved USN, hvor seks av åtte eksisterende campuser har en negativ utvikling (tabell 2 i rapporten, side 13).

I høringsnotatet ber rektor høringsinstansene om å særlig vurdere rapportens forslagsdel samt fire problemstillinger. Høringssvaret er strukturert etter de fire problemstillingene og tar for seg SDSN sitt perspektiv som studentstemmen ved USN, da vi ser det som naturlig å se problemstillingene i sammenheng med anbefalingene.

Problemstilling fra rektor 1 – Er de forslåtte premissene for fremtidig utvikling av studieporteføljen ved USN fremtidsrettet nok? Burde andre premisser inkluderes?

I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.

SDSN vurderer at forslagene gir en tydelig retning for fremtidig utvikling av USNs studieportefølje. Vi vil spesielt trekke frem begrepene om levende campus, profesjonsorientering, arbeidslivsrelevans og tverrfaglighet som viktige momenter i det videre arbeidet med USNs studieportefølje.

I kulepunktlisten med ikke gjensidig utelukkende målgrupper USN skal være et attraktivt sted å studere for i 6.1.1 savner vi dagens studenter. SDSN mener det er viktig at USN også satser på at for eksempel bachelorstudenter, nettstudenter og studenter på kortere studier opplever USN som et attraktivt universitet og søker videre utdanningsløp hos oss. USN som universitet bør arbeide mer målrettet for at de studentene vi allerede har, ønsker og faktisk gjennomfører større deler av studentlivet sitt ved USN. En bachelorstudent skal ville ta mastergraden sin på USN, ikke på en annen utdanningsinstitusjon. For å sikre dette er det ikke bare viktig å ha et utdanningstilbud av høy kvalitet, man må også sikre de gode studentopplevelsene og det gode studentlivet mens man er student på USN.

Når det kommer til Levende campus vil vi spesielt trekke frem viktigheten av gode studiemiljøer som en suksessfaktor for å ha campusbaserte utdanninger av god kvalitet. I rapporten foreslås det at det bør fastsettes et minimum for antall campusbaserte studenter på studiesteder med nedgang i campusbaserte studenter over tid, her vil vi poengtere at det er viktig å sikre at studentene som allerede er på campus, har forutsigbarhet og trygghet i sin studiehverdag. Synkende studenttall på ett campus skal ikke bidra til at man frykter å bli "omplassert" til et annet campus, studenter skal få fullføre sin utdanning på det campus de har søkt seg til og begynt på.

SDSN støtter intensjonen om at USN sin studieportefølje skal fange bredt og vil poengtere viktigheten av campusbaserte utdanningstilbud. Vi ser samtidig at det er krevende å skulle trekke (nesten) alle slags type studenter. Å være fleksibel kan utfordre ønsket om å også være

campusbasert. For SDSN er det viktig at alle USN sine campus er levende campus med gode studiemiljø, som utfordres når ett campus har få campusbaserte studenter og altfor mange nett- og samlingsbaserte utdanninger. Det bør være en gitt fordeling av campusbaserte utdanninger og nett- og samlingsbaserte utdanninger slik at man unngår at enkelte campuser har for lite tilstedeværelse av studenter. Forholdstallet på campusbaserte og fleksible utdanningsløp bør ikke være altfor skjevfordelt på de forskjellige campusene.

Videre er det viktig at studentene i utformingen av sin bachelor- eller mastergrad ikke begrenses av fakultet og institutt. Vi ønsker at en ny studieporteføljе legger til rette for at studenter kan velge valgfrie emner på tvers av institutter, fakulteter og campus. Dette gir hver enkelt student mulighet til å i større grad kunne skreddersy sin grad og samtidig legge til rette for tverrfaglig samarbeid. Vi mener dette gir USN et viktig konkurransefortrinn når man skal posisjonere seg for både å beholde nåværende studenter og for å rekruttere inn nye studenter.

Vi ser at det kan være utfordringer knyttet til den praktiske organiseringen av dette, her mener vi man bør se på muligheten for fellestid på tvers av campus hvor man har valgfrie emner samtidig på samme måte som man har felles demokratitid. Studenter kan stille fysisk dersom de ønsker, men det bør legges til rette for hybridløsninger. Eventuelle tverrfaglige gruppearbeid kan gjøres digitalt eller så kan gruppe inndelingen skje campus vis. Vi mener USN kan starte med å jobbe for økt grad av valgfrie emner på tvers av fakulteter og institutter på hver campus, før man eventuelt utvider det til å gjelde på tvers av alle campusene.

Vi mener at fagmiljøene/fakultetene ved vurdering for 0-opptak nettopp bør se på muligheten for å bruke økt grad av valgfrie emner som et tiltak for å videreutvikle studietilbudet videre. Å integrere flere valgfri emner kan øke den økonomiske bærekraften og samtidig styrke et studietilbuds profil på tverrfaglighet og arbeidslivsrelevans.

Problemstilling fra rektor 2 – Med utgangspunkt i SEFØ-modellen, hva bør fakultetene legge til grunn i sitt arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen?

SDSN er opptatt av at fakultetene ikke bare skal vektlegge strategisk viktighet i sitt arbeid med studieporteføljen. Grunnpilarene for utdanningstilbudet ved USN skal være utdanning av høy kvalitet, studentenes interesser og samfunnets kompetansebehov. Det er viktig at studentene ved USN tar utdanninger de faktisk kan bruke, enten i en videre akademisk karriere eller i arbeidslivet.

I siste punkt under faglig bærekraft løfter rapporten frem tallet 20 eller flere nye studenter per studieprogram som et tall som bygger opp under faglig bærekraft. Først og fremst stiller vi oss positive til presiseringen om at det skal være et lavere minimumstall for utøvende kunstneriske utdanninger, men ber om at det også tas høyde for at studentene har et mangfoldig utdanningsvalg ved USN opplever tallet 20 som noe vilkårlig, 20 studenter kan være få eller mange, dette er situasjonsavhengig. I andre tilfeller kan også et lavere studenttall være hensiktsmessig, basert på utdanningens oppsett og behov for den faglige kompetansen. Det må ses på andre tiltak for rekruttering før man eventuelt avvikler utdanning som følge av lave søknadstall. Mangfoldet av utdanningstilbud ved USN må ses på som en styrke, ikke en svakhet, og det må arbeides målrettet for å ha bærekraftige fagmiljøer, også i tilfeller der søkertallene er lave. Man må tenke langsiktig og se fremtidsmulighetene, ikke bare gi seg når det oppstår utfordringer her og nå.

Videre ønsker vi å trekke frem viktigheten små fagmiljøer kan ha for å skape en tilhørighet til faget, utdanningen og yrket/profesjonen den enkelte studenten utdanner seg til. Å ha så store fagmiljøer som mulig samsvarer ikke alltid med en god utdanningskvalitet. Det er viktig for SDSN at det legges

til rette for god kontakt mellom student-student, og student-foreleser, noe studenter gir tilbakemeldinger om at blir utfordrende når studentantallet i et kull blir for stort.

USN må også arbeide for at studentene som kommer inn med en høy motivasjon og faglig interesse, ikke mister dette i løpet av sin utdanning. Det må legges til rette for at det enkelte kullet skal kunne utvikle seg, både faglig og sosialt, i fellesskap. Mindre fagmiljøer legger til rette for bedre oppfølging til hver enkelt student, noe man ikke må glemme at er en viktig del av USN sin identitet som et relativt nytt universitet.

Problemstilling fra rektor 3 – I hvilken grad vil de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje?

SDSN stiller seg bak den foreslåtte modellen, men vil igjen poengtere at tallet 20 oppfattes som noe vilkårlig. Vår opplevelse at nødvendige og ønskede omstilling av USNs studieportefølje i enkelte tilfeller stagnerer som følge av ansattmiljøer, noe som anses som problematisk. En må samlet sett se på behovet for utdanningen og hvordan studieporteføljen kan utvikles videre. Her er det spesielt viktig at studentstemmen blir ivaretatt i de ulike prosessene, og ikke blir et verktøy som de ulike partene prøver å bruke i omstillingsarbeidet for å ivareta egne interesser.

Å opprette en gruppe som har et institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak oppleves som positivt, men vi vil poengtere viktigheten av at ulike fagperspektiver inkluderes i denne gruppen. Dette må ikke bli en ren administrativ enhet.

Som tidligere skrevet mener SDSN at når et 0-opptak skal vurderes bør det fra fakultetet og den institusjonelle gruppen sees på hvordan økt grad og omfang av valgfrie emner inn i studietilbudet kan bidra til å øke attraktiviteten og styrke den økonomiske bærekraften til studietilbudene ved USN.

I tilfeller hvor 0-opptak er nødvendig vil en viktig del av prosessen være å sikre god informasjonsflyt til studenter og de ansatte ved de faglige miljøene om den kommende prosessen og hvilke konsekvenser dette har for utviklingen av studietilbud ved USN og studentenes hverdag. I tidligere tilfeller med 0-opptak har SDSN opplevd uro og usikkerhet hos studentene ved det aktuelle studieprogrammet, som en konsekvens av manglende og feilaktig informasjon om hva 0-opptak fører til.

Problemstilling fra rektor 4 – Andre innspill?

Resultatene fra Studiebarometeret 2023 lanseres 15. februar, etter at høringsfristen har gått ut. SDSN ber om at USN ser på resultatene fra Studiebarometeret 2023 i forbindelse med det videre arbeidet med studieporteføljeprosjektet.

Universitetet i Sørøst-Norge

Høringssvar Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Fremtidens studieportefølje ved USN

9.februar 2024

Høringssvar Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Fakultetet ønsker å takke for muligheten til å gi innspill til høringen og vil samtidig å gi honnør til et ryddig høringsnotat inkludert tydelige høringsspørsmål samt en grundig sluttrapport.

Fakultetet ønsker også å takke for utsatt høringsfrist. Dette er en viktig sak for HS og vi har lagt opp til en bred og transparent prosess for medvirkning:

1. Høringen har vært tatt i linja ved institutter og enhet.
2. Fakultetet inviterte alle medarbeidere til et digitalt høringsmøte 26.januar fra 09.00- 10.30 med påfølgende gruppearbeid.
3. Høringen ble drøftet på uformelt ID-møte 26.januar.
4. Nettskjema med høringsspørsmålene ble publisert på intranett slik at medarbeidere individuelt kunne avgi sine høringssvar.
5. Høringsspørsmålene ble diskutert i fakultetsstyremøtet 8.februar.

Høringen har skapt stort engasjement ved HS. Fakultetets høringssvar består av innspill og vurderinger fra alle 5 trinn, derav er det også et meningsmangfold. Tydelige diskrepanser fremgår i høringssvaret. Det er særlig uenighet når det gjelder følgende områder:

- SEFØ-modellen
- 0-opptak som virkemiddel
- Tallet på minimum 20 studenter

Innledende refleksjoner

Mange melder om at det oppleves som at det institusjonelle studieporteføljeprosjektet har hatt en rekke gode intensjoner. Rapporten inneholder flere fornuftige punkter og kan bistå med å svare ut mange av utfordringene USN står overfor i tiden fremover. Det er positivt at dilemmaene og utfordringene løftes frem og gir grunnlag for gode strategiske diskusjoner.To fagmiljøer trekker særlig frem at de anser seg selv som del av USN som helhet og ser denne prosessen som en anledning til å tenke nytt og være «føre var» når det gjelder bærekraft på ulike områder i framtiden.

Andre etterlyser mer nytenkning i rapporten og at rapporten nødvendigvis ikke gir strategisk retning for fremtidig utvikling av studieporteføljen. Rapporten oppleves som noe passiv knyttet til responser/tiltak på dilemmaene som trekkes frem, særlig gjelder dette konkret innhold til punktene for omstilling, bærekraft og innovasjon.

Høringsspørsmål 1:
kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet?

Motstridende dilemmaer

Flere peker på at dilemmaene som trekkes frem er motstridende. Motsetningen mellom økt fleksibilisering og målsettingen om «levende campus» er åpenbar. Her savnes et tydeligere fokus på at økt fleksibilisering også står i motsetning til målet om kvalitet i utdanningstilbudet og dermed

studentenes læringsutbytte - mye av læringen skjer i dialogen mellom lærer og student og mellom studenter både i og utenfor selve «klasserommet». For profesjonsutdanningene er derfor refleksjon i plenum og i grupper en vesentlig del av utdanningen. USNs omdømme knyttet til kvalitet i studieprogrammene er svært betydningsfullt for vår attraktivitet hos framtidige søkere.

Campusstrategi

Tiltakene i studieporteføljeprosjektet er i liten grad sett i sammenheng med campusstrategien, dette er uheldig. Det er flere momenter i begge forslagene som berører hverandre og har konsekvenser som overlapper. Det er behov for at dette helhetlig adresseres på en bedre måte.

Levende studentmiljø

Levende studentmiljø bør være et eget punkt. Levende campus oppleves som noe institusjonen har ansvar for - det fysiske miljøet. Uten studenter er det ingen campus og spørsmålet som stilles bør derfor være hvordan USN skal tilrettelegge for levende studentmiljøer?

Involvering av fagmiljø i arbeidet

Flere etterlyser innspill og involvering av fagmiljøene i prosessen. Fagmiljøene er heller ikke foreslått inn det videre arbeidet med porteføljeutvikling.

Parallelle studieprogram

Noen viser forståelse for at det kan synes som om en reduksjon av parallelle studieprogram kan være et punkt å vurdere når man må redusere studieporteføljen i tiden fremover. Likevel må dette nøye konsekvensutredes, da en åpenbar risiko er at USN mister studentene til andre høyskoler og universitet. Vi vet at store byer, gjerne med flere godt renommerte læresteder og aktive studentmiljø, er attraktive.
Forslag til tiltak: Når to nærliggende campus, som f.eks. Bø og Notodden, har parallelle studieprogram, kan de enten ha opptak til disse studiene annet hvert år eller de kan dele på emnene. Dette gjøres på andre læresteder med flere campus. Delingen kan utløse synergieffekter som økt økonomisk bærekraft samtidig som USN holder på studentene i vår region.

I og med at bachelor barnevern og vernepleie nevnes direkte i punkt 6.1.6. har fagmiljøene valgt å gi en særskilt tilbakemelding på dette.
Barnevern:
Selv om USN etter opptak i 2023 hadde 180 søkere til 80 studieplasser i barnevern (2,2 søker per studieplass), har søkertallene vært synkende med en nedgang på 30 % på 5 år. Om vi skulle tilby barnevernutdanning i f.eks. Drammen (vi har i dag mange søkere fra Vestfold som enkelt pendler til Porsgrunn med tog), vil vi kunne få nye søkere fra Osloregionen (selv om vi der ville konkurrert med både OsloMET og VID) og studenter bosatt i Buskerud fylke. Om nedgangen i søkertallene til barnevernutdanningen fortsetter, ville USN allikevel stå i fare for å komme i en situasjon med ledige studieplasser i løpet av få år. Kostnadene med å bygge opp og drifte barnevernutdanning ved en annen campus i tillegg til Porsgrunn er store, selv om man bestreber seg på godt samarbeid mellom de to fagmiljøene. Dette har vi erfaring med fra de årene vi hadde delt drift mellom Porsgrunn og Bakkenteigen (vernepleie deltid). Fagmiljøet ser i stedet for seg å beholde miljøet samlet i Porsgrunn og i stedet utvikle studietilbudene med utgangspunkt i campus Porsgrunn:

- Tilby etter-/videreutdanninger basert på regionalt behov slik de framsettes av våre samarbeidspartnere i statlig og kommunalt barnevernbarnevernfeltet (f.eks. innenfor barnevernledelse, miljøterapi i institusjon

- Utrede muligheten for å tilby bachelor barnevern som deltidsutdanning (da dette er etterspurt fra feltet i regionen)
- Utrede og eventuelt utvikle mer fleksible undervisningsformer som kan gjøre utdanningen mer attraktiv på måter som opprettholder kvaliteten i barnevernutdanningen

Fagmiljø innen vernepleie melder inn samme syn og tilnærming til spørsmålet som fagmiljøet innen barnevern.

Kunnskapsbasert nettundervisning

Det meldes inn behov for å ruste opp den digitale kompetansen til ansatte og gjøre den nettbaserte undervisningen ytterligere kunnskapsbasert.
Forslag til tiltak:

- Utvikle nettbaserte studier av høy kvalitet som KUN er nettbaserte, med kunnskapsbasert undervisning og tett oppfølging av studentene på det digitales premisser. På de store utdanningene kunne dette være egne 'digital-versjoner' av det vanlige tilbudet. Da ville USN få maksimal utnytting av alle de spennende fagmiljøene våre og kunne ha hele Norge som nedslagsfelt.
- Utvikle krav til de samlingsbaserte masterutdanningene slik at de er tydeligere på fysisk/digital profil. Det er ofte uenighet knyttet til preferanser for fysisk versus digital undervisning og hvordan en lærer best. USN må evne å differensiere undervisningen og skreddersy til de ulike formatene. Da kan vi kanskje også klare å få til mer levende campus.
- Utvikle trygge, men også forpliktende læringsrom innen digital undervisning.

Øvrige innkomne tiltak til høringsspørsmålet:

- Det må utvikles kontakt med kommunene i sterkere grad. Det er ønskelig at USN i større grad tar initiativ til å opprette regionale kompetanseforum for å møte regionens behov på en tydeligere måte og bistå kommunene i å håndtere og planlegge personalkompetanse bedre.
- Det bør vurderes inngåelse av mer offensive økonomiske samarbeid mellom USN og kommunene. Dette for å kunne tilby studier som regionen har behov for, men som allikevel rekrutterer dårlig.
- Det må sees på mastergradsporteføljen og se om noen av masterkursene kan tilbys som videreutdanningskurs. Enkelte deler fra eksisterende masterstudier med lite opptak, kan omgjøres til kortere kurs som gir studiepoeng, men ikke en hel grad.
- Det tilbys en del fellesemner som de fleste av studentene skal gjennom. Dette er f.eks. vitenskapsteori, forskningsetikk, forskningsmetode. Disse emner bør samkjøres i større grad og samle studenter på tvers av studietilbud/institutt og fakultet.
- Det bør vurderes om mastertilbudene skal desentraliseres. Det er muligens en fordel om mastertilbudene fordeles mellom campus.
- Når kommuner ansetter sommervikarer og ekstrahjelp i korte perioder, er dette av delvis begrenset og svært ulik kvalitet. Det bør vurderes om USN kan tilby kurspakker for denne målgruppen som gir noen studiepoeng, men som ikke er for omfattende. Tilbudet bør utarbeides i samarbeid mellom universitetet og kommunene/fylkeskommunene.
- Det bør vurderes samarbeid mellom universitet og fylkeskommunene rundt studentrekruttering og inntakskrav. Det kan være hensiktsmessig å få på plass egne kurs for søkere som ønsker å begynne med sykepleie eller lignende studier, men ikke oppfyller karakterkravene i norsk og matematikk enda. Ett samarbeid mellom universitet og

fylkeskommunen rundt organisering av slike kurstilbud kan bidra til å øke antall kvalifiserte søkere i regionene.

Høringsspørsmål 2 – diskrepans ved fakultetet:
Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.

Det er generelt uenighet ved fakultetet knyttet til hvorvidt SEFØ-modellen er et godt utgangspunkt for vurderinger av endringer i USNs studieportefølje eller ikke.

Det stilles av noen et prinsipielt spørsmål om omstillingstakt er det eneste viktige i omlegging av en studieportefølje. Det tas også til ordet for at SEFØ-modellen er utdatert og må revideres.

Flere opplever det som om at prosjektgruppen har hatt for stort fokus på Ø i SEFØ.
Det etterlyses sådan mer fokus på hvordan vi som universitet kan arbeide for å sikre rekruttering til utdanninger som vurderes som viktige for samfunnet på tross av manglende rekruttering. Dette vil trolig kreve samarbeid mellom flere universitetet. Mange mener på den andre siden at det sannsynligvis er riktig at Ø gis stor vekt i tiden fremover gitt den økonomiske situasjonen, men da må det det også være tydelig uttalt. Det oppleves videre uklart hvorvidt alle punktene må være oppfylt i vurderinger eller om punktene er hierarkisk i forhold til hverandre.
Noen etterlyser en omforent og tydelig måte å beregne kostnader til et studietilbud eller pr studieplass på gitt at Ø'en er foreslått/oppleves som styrende.

Det meldes inn at faglig bærekraft kan være vanskelig å beregne/anslå presist. Score fra Studiebarometeret oppleves som ikke tilstrekkelig for å konkludere treffende om kvaliteten i det enkelte studietilbud, og at det derfor er behov for flere elementer/parametere enn de som er listet opp i rapporten knyttet til kvalitet når F-en i SEFØ skal trekkes inn i vurderingene. Studentenes vurdering av kvalitet i studieprogrammet bør tillegges vekt, men en samlet vurdering fra studentene etter avsluttet studium ville gi et mer dekkende resultat.
I mange av profesjonsutdanningene er det klare krav til omfang av praksisstudier. Tilgangen på gode og relevante praksissteder for veiledet praksis er en viktig del av kvaliteten og en forutsetning for å innfri forskriftenes krav. Dette må tas hensyn til i studieporteføljevurderinger.

Noen etterlyser også en bedre oversikt over samlet kompetanse som jobber ved USN – faglig bærekraft. Det er usikkert om en slik kartlegging har blitt gjort i tilstrekkelig grad og om våre interne ressurser er godt nok utnyttet for utvikling av porteføljen og tilbudene som skal utarbeides fremover.

Det stilles også spørsmål ved hvilken strategi skal/bør legges til grunn i vurderingen av et studietilbud? Instituttets, fakultetets eller universitetet? Eller samfunnets behov? Hvilke yrker er det viktig at vi utdanner til nå og de neste årene, hva trenger samfunnet og hvilke(n) institusjon(er) er best rigget for å levere disse utdanningene?

Det påpekes at kvalitetssystemet er ikke rigget for å arbeide dynamisk med studieporteføljen og utvikling av eksisterende program fortløpende i henhold til samfunnets behov og utfordringer. Rapporteringssystemene oppleves av mange ofte å fungere mot sin hensikt – vitenskapelige ansatte bruker tid på rapportering som kunne vært brukt til faglig utvikling.

Høringsspørsmål 3 -diskrepans ved fakultetet
Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.

Her er det stor uenighet ved fakultetet. Fra de som mener at forslagene er kjærkomne og nødvendige samt at kriteriene treffer målet om økt handlingsrom til de som er uenige i treffsikkerheten og bekymret for konsekvensene av forslaget.
Innen sistnevnte kategori er stilles spørsmål om hvordan vi skal sikre at et 0-opptak er et 0-opptak og ikke en nedleggelse. Det er en sårbarhet, særlig i små fagmiljøer, når det innføres 0-opptak. Et lite fagmiljø er ikke ensbetydende med at det ikke tilbyr relevante studier/emner, men at etterspørselen er mindre fordi arbeidslivets behov er spesialisert og begrenset. Små fagmiljøer kan lett forvitre, og det tar betraktelig kortere tid å legge ned noe enn det tar å bygge opp. Dette savnes som et element i SEFØ-tankegangen.

I forlengelsen av dette er flere også bekymret for minimumstall på 20 studenter. Det er flere studietilbud som både er arbeidslivsrelevante og som det er klare kompetansebehov for i arbeidslivet, men rekrutteringsgrunnlaget tilsvarer ikke kriteriet om minimum 20 studenter. USN har et samfunnsansvar her og flere etterlyser at dette også løftes politisk.
Videre savnes muligheter for opptak hvert annet eller hvert tredje år uten at studieplasser trekkes permanent, eller at tilbudet legges ned. Det etterlyses også at det redegjøres for hvorfor tallet 20 er valgt. Ligger det beregninger eller analyser til grunn for dette tallet? Har man valgt et minimum på 20 studenter for alle nivåer (bachelor, master og PhD)? Andre universitet (f.eks. UiT) diskriminerer på nivå, slik at de har et høyere antall som minimumsnivå på bachelor sammenlignet med master, og et høyere antall som minimumsnivå på master sammenlignet med PhD.

Noen trekker frem behovet for grundige analyser i forkant av 0-opptak, og i tett samarbeid med fagmiljøene, hvor en ser nærmere på mulige årsaker til dårlig rekruttering. Hvorfor rekrutterer studietilbudet dårlig? Er det andre likelydende studietilbud fra øvrige institusjoner som rekrutterer godt og hva gjør de i tilfelle? Det må i større grad jobbes med analyser og mulighetsrommet før 0-opptak vurderes.
Det etterlyses også en vurdering om hvorvidt det kan settes opp noen vurderingspunkter knyttet til for eksempel etterspørsel i regionen som grunnlag for å kunne avvike fra tallet 20 gitt at det ligger en kostnadseffektiv studiemodell i bunn som kan tåle kull under 20 studenter.

Vernetjenesten tar opp en bekymring rundt arbeidsmiljø og konsekvenser av 0-opptak. Rapporten gir ett tydelig oversiktsbildet over hvordan det ikke er økonomisk bærekraftig over tid å drifte program med dårlig rekruttering. Den sier svært lite om konsekvenser 0-opptak har for

arbeidsmiljøet og det savnes mer konkrete tiltak for å sikre forutsigbarhet og oppfølging av fagmiljø som berøres.

Enkelte trekker frem at kriteriene som foreslås gir en bekymring knyttet til stans av utvikling og innovasjon innen nye studietilbud. Ved utlysning av nye studietilbud kan det ta tid å etablere et stabilt rekrutteringsgrunnlag. Det oppfordres til å vurdere å gi en tidsbegrenset dispensasjon for studier som er under oppstart.

Det er også uenighet ved fakultetet rundt forslaget om opprettelsen av en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Flere mener dette er en god ide, mens andre etterlyser at fagmiljøene i større grad må involveres i denne prosessen. Dette begrunnes med at det er et institusjonelt anliggende å bygge en kultur for porteføljearbeid og omfordeling i hele organisasjonen og ikke overlate ansvaret til en utpekt gruppe. Det er stor enighet knyttet til viktigheten av at tillitsvalgt samt studentrepresentant er presentert i arbeidsgruppen. Fra studentenes side spilles det inn at det er viktig at studentrepresentanten ikke sitter i en drøss av andre utvalg ved USN, men har tid til å avsette til dette viktige arbeidet.

Høringsspørsmål 4
Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.

Tiltak: Den digitale ressursen i Universitetet må styrkes. Både i support samt et sterkt behov for å løfte de ansattes digitale kompetanse. Dette vil være en forutsetning for å møte fremtiden. Digital kompetanse og digital dømmekraft er essensielle for å møte endringer.

Tiltak: Tilpasse dagens kvalitetssystem for å sikre dynamisk utvikling av studieporteføljen ved USN Dette for å raskere kunne svare opp samfunnets behov og de utfordringer vi står ovenfor i tiden fremover. Det må aktivt arbeides med forenklinger.

Tiltak. Ytterligere styrke samarbeidet med regionens arbeidsliv for å sikre arbeidslivsrelevante utdanninger. Utfordringene ser ulike ut rundt omkring i fylkene og dette må USN evne å fange opp.

Tiltak: Enda tettere integrasjon med praksisfeltet for å svare opp USN sitt samfunnsansvar.

Tiltak: Utarbeide en helhetlig insentivordning hvor det lønner seg å dele på ressurser på tvers av institutt og fakultet. Internfaktureringen som foregår i dag, er med på å hindre dette.

Refleksjon: Rapporten er bare beskrivende i sin form. Noen savner analyser av f.eks. hva som kan være årsaker til nedgang i antall studenter på enkelte studieprogram før man skisserer tiltak, og deretter en analyse av mulige positive og negative konsekvenser av de foreslåtte tiltakene.

Høringssvar til USNs Studieporteføljeprosjekt

Fra fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

Innhold

1 Retning for framtidig utvikling 2
2 Foreslåtte presiseringer i SEFØ-modellen 5
3 Kriterier for 0-opptak og modell for omfordeling av studieplasser 7
4 Andre tiltak for å sikre en attraktiv, bærekraftig studieportefølje 9
Vedlegg 10

Ved HIU inviterte dekan Per-Ludvik Kjendlie alle fakultetets ansatte til å bidra med innspill til fakultetets høringssvar. Det kom 8 innspill i den interne høringsrunden. I tillegg behandlet HIUs fakultetsstyre høringssvaret i sitt møte 7.2.2024 (drøftingssak 1/24). Fakultetsstyret ga sin tilslutning til høringssvaret, og det er kun gjort små endringer og presiseringer på bakgrunn av deres innspill.

Fakultetets svar tar utgangspunkt i høringsbrevets fire punkter for tilbakemelding.

Generelt støttes det å ha gode strukturer for kunnskapsbaserte avgjørelser og mulighet for innovative og nye bærekraftige løsninger. Det stilles likevel spørsmål fra flere høringsinnspill om rapporten er egnet til å finne bedre måter å styre og utvikle porteføljen etter, som en hjelp for fakultet og institutt, eller om den er et verktøy som i større grad fører til en detaljstyring av studieporteføljen på institusjonelt nivå.

1 Retning for framtidig utvikling

I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.

Premissene som blir foreslått i rapporten er:

- Forsterke målgruppetenkning og levende campuser
- Styrke profesjonsorienteringen og arbeidslivsrelevansen
- Satsing på omstilling, nyskaping og bærekraft
- Økt grad av tverrfaglighet
- Økt satsing på fleksible utdanninger
- Vurdere behovet for parallelle studieprogram
- Vurdere masterporteføljen

I hovedsak støtter vi disse prinsippene, men vi ønsker å kommentere noen punkter.

Forsterke målgruppetenkning er et viktig punkt. Som rapporten peker på er det viktig å gjøre USN til et attraktivt sted å studere for et mangfold av målgrupper. Rapporten setter søkelys på det regionale nettverket og tilfanget av studenter lokalt, samtidig som man mener vi skal øke fleksibilitet med studenter fra hele landet. Dette kan fremstå som selvmotsigende. Spørsmålet er om vi på USN har noen beviste prioriteringer? I kommende arbeid med studieporteføljen bør slike løftes fram og avklares.

Vi ser av opptaksrapporten at ungdom søker til campusbaserte studier i de store byene, og at mer voksne studenter søker til nett- og samlingsbaserte studier. HIU har overvekt av nye studenter i alderen 30-39 år (25%) og er det fakultetet ved USN som har lavest andel nye studenter mellom 18-21 år (16%) (jamfør opptaksrapporten 2023). HIU mener at USN, grunnet sin geografi og demografi, bør ha en større andel med nett- og samlingsbaserte studier enn andre universitet.

Ifølge rapporten er om lag 75% av de nett- og samlingsbaserte studentene i 2023 tilknyttet vårt fakultet (side 14). Dette strekker seg fra rent nettbaserte tilbud, til helt samlingsbaserte tilbud, og alt mellom disse ytterpunktene. Vi har studier med ulike former, organisering og oppbygging. Det er ulike kombinasjoner av asynkrone læringsressurser og sanntidsundervisning på nett eller campus. Det er ulike former for samlinger, noen har dager og andre har uker.

Økt fleksibilitet er i tråd med politiske føringer, og vi ser at studenter i økt grad velger nett- og/eller samlingsbaserte studier. Mye av vekstpotensialet for HIU og USN ligger trolig her. Dette vil også si at forholdstallet mellom campusbaserte og nett- og/eller samlingsbaserte studenter vil endre seg. Rapporten sier på side 24 følgende: *«For å sikre oppmerksomhet om levende campus anbefaler prosjektet at forholdstallet mellom campusbaserte og fleksible utdanninger/studenter følges årlig. Det bør fastsettes et minimum for antall campusbaserte studenter på studiesteder med nedgang i campusbaserte studenter over tid.»*

HIU mener at begrepet "levende campus" må sees i forhold til nettopp målgruppen/målgruppene våre, og endringer i disse. Vi må også tydeligere definere hva levende campus betyr for oss nå, og i fremtiden. Vi er enig i at det må være en oppmerksomhet på forholdet mellom antall campusstudenter og nett– og/eller samlingsstudenter på alle campus, men at forholdstallet skal være stabilt anser vi ikke som et godt mål i seg selv. Skal vi for eksempel skalere ned antall nett- og/eller samlingsbaserte studenter dersom antallet campusstudenter går ned, for å ivareta forholdstallet? Dette vil verken ivareta levende campus eller en økonomisk bærekraftig porteføljе. Det er viktig at vi designer campus slik at det kan ivareta behovene til flere målgrupper, ikke bare de som er på campus hver dag. Alle studentgruppers behov må være likeverdige.

Det er heller ikke bare studentene som skal oppleve campus som levende, men også våre ansatte. De er knyttet til campus som sitt arbeidssted, uavhengig av undervisningsformen studentene tilbys.

Styrke profesjonsorienteringen og arbeidslivsrelevansen. Dette er et naturlig punkt å bygge videre på for HIU, hvor halvparten av plassene forvaltes av ulike lærerutdanninger (BLU, GLU, LUPE og PPU). Det er samtidig en utfordring at også lærerstudenter melder om lav arbeidslivsrelevans i studiebarometeret, til tross for mange dager i praksis hos våre samarbeidspartnere, utstrakt bruk av kombinasjonsstillinger og andre tiltak. Er det diskursen og begrepsbruken på institusjonen eller internt på programmene som gjør at studentene i våre profesjonsstudier ikke anerkjenner arbeidslivsrelevansen i utdanningene de går på? Er forventningene til profesjonsutdanningene med tanke på arbeidslivsrelevans noe annet enn for de disiplinfaglige utdanningene?

Økt grad av tverrfaglighet er et godt premiss. Alle lærerutdanningene på HIU er tverrfaglige i sin oppbygning, og emnene som inngår i lærerutdanningene driftes av fakultetets 6 ulike institutter. I barnehagelærerutdanningen er emnene sammensatte kunnskapsområder som inkluderer vitenskapelig ansatte fra flere institutter i samme emne.

Flere høringsinnspill melder at det både er organisatoriske, geografiske, økonomiske og administrative barrierer for mer tverrfaglighet. Erfaringene med tverrfakultært samarbeid på programnivå er at dette har vært svært utfordrende, men vi ønsker å bidra til å finne gode løsninger for dette fremover. På emnenivå er det noe enklere. Vi støtter at det bør være bedre åpning for emner på tvers av fakultetene og arbeidet med å utvikle en katalog av emner som kan tilbys på tvers av fakulteter, samt bedre opptaksløsninger for dette.

Om det er fellesemner som "innovasjon i team" som sikrer best tverrfaglighet for alle programmene er vi usikre på. Muligheten for å ha felles emner på tvers av program kan være en like viktig inngang til tverrfaglighet og trolig gi større læringsutbytte innenfor noen av våre profesjonsutdanninger.

Økt satsing på fleksible utdanninger mener vi er et viktig prinsipp, jamfør målgruppetenkning og økt tverrfaglighet. I punkt 3.2 «Campusbaserte versus nett- og samlingsbaserte studietilbud» fremstilles

et sort/hvitt skille mellom ikke-fleksible (campusbasert) og fleksible (nett- og samlingsbaserte) tilbud. Dette skillet dukker også opp i del 5 om spørsmål og dilemmaer knyttet til studieporteføljeutviklingen. HIU ønsker en mer mangfoldig diskusjon om hva som er fleksibelt, og for hvem. Tilbudene våre kan oppleves som fleksible eller lite fleksible av studiesøkende, uavhengig av organisering som campus, nett, samling eller nett- og samlingsbasert program/emne. Det er også viktig at fleksibilitet ikke gjør at utdanningene våre fremstår som uten forpliktelse for studentene våre, slik at vi opprettholder progresjon og finansiering.

Diskusjonen om fleksibilitet handler ikke primært om campus versus nett- og samlingsbaserte studietilbud, men om premissene rundt studietilbudene i helhet. I del 6.1.5 utvides begrepet noe, men vi savner også punktet «fleksibelt tidspunkt» for å skille mellom synkrone og asynkrone læringsressurser. Det er også et spørsmål om tidspunkter for undervisning, hvor det nå er en standard med undervisningstider på dagtid i hverdager, som for mange ikke er fleksibelt nok. Fleksibilitet kan samtidig oppleves som mer krevende for våre emneansvarlige og undervisere.

HIU støtter at tverrfaglighet og fleksibilitet mellom program, fakultet og campus både krever omlegging av administrative forhold og strukturer, som eksempelvis valg av fag og publisering av eksamensplanen, slik det fremheves i del 5 (side 23). Økt fleksibilitet vil kreve nye strukturer i vårt Kvalitetssystem som kan ivareta ønsket om tilbud og emner av mindre omfang, som mikroemner. Det er også behov for et opptakssystem som er godt tilrettelagt for enkeltemneopptak, og eventuelt fleksible opptakstidspunkt eller oppstartstidspunkt.

Å vurdere behovet for parallelle studieprogram er et spørsmål som er aktuelt for HIU. Vi har i dag både praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), grunnskolelærerutdanning (GLU) og barnehagelærerutdanning (BLU) på flere campus, men også disiplinstudier som er forholdsvis like på flere campus. Punkt 1.2 «USNs strategi og utviklingsavtalen med KD» trekker frem et svært viktig premiss for HIU; at det ikke er avklart om det regionale ansvaret innebærer at USN og HIU skal tilby utdanninger ved flere campus i regionen, slik vi i dag gjør, eller samlet for regionen ved færre campus. Dette dilemmaet trekkes også frem i del 5 om spørsmål og dilemmaer i studieporteføljeutviklingen. Det er gode grunner til at de store profesjonsutdanningene tilbys på flere campus, men det er utfordrende med tanke på økonomisk bærekraft. Samtidig er det utfordrende å gå inn i diskusjoner om å tilby profesjonsutdanningene ved færre campus, samtidig som det lyses ut grunnskolelærerutdanning på et nytt sted (Gol). Det er også usikkerhet knyttet til om søkerne vil følge USN dersom tilbudene blir samlet på færre campus, dette er noe som bør undersøkes.

Det er viktig for HIU å påpeke at KD gjennom tildelingsbrevet til USN for 2024 er tydelige på at det kan være aktuelt å flytte midler mellom institusjoner dersom opptak og produksjon ikke gjenspeiler forventninger om kapasitet i utdanningene (side 7). Dette betyr for HIU og USN at studieplasser som eventuelt fjernes fra de rammeplanstyrte lærerutdanningene, som har forventede måltall gitt av KD, potensielt vil kunne bli omdisponert nasjonalt av departementet. Rammer og føringer for porteføljeutvikling ved USN må også ta hensyn til denne problemstillingen.

Det er også viktig å skille mellom like tilbud/parallelle program og tilbud som retter seg mot samme målgruppe, men som ikke er like. Vi må tørre å satse på noe som kan trekke flere studenter enn i dag, men det kan utfordre eksisterende program. Her er det viktig å løfte et strategisk blikk og veie hensyn for enkeltprogram mot hensynet til en helhetlig attraktivitet for campus, fagmiljøer og USN som institusjon.

I arbeidet med å vurdere behovet for parallelle studier trenger vi et bedre kunnskapsgrunnlag og konsekvensutredninger. Det er nødvendig å begynne dette arbeidet for å se hvordan vi skal kunne

ivareta både campusprofil og fagmiljøene, samt sikre en bærekraftig studieportefølje.

Vurdere masterporteføljen - vi støtter dette prinsippet.

Universitetsstyret vedtok i 2019 et premiss om at studieporteføljen bør dreies slik at masterkandidater utgjør en større andel av kandidater enn «hva som er tilfelle per i dag». Dette er et utfordrende premiss for utvikling, når vi ikke vet mer om hva institusjonen mener vil være et passe forholdstall mellom bachelor- og masterkandidater.

2 Foreslåtte presiseringer i SEFØ-modellen

Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.

Fakultetet støtter de presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen slik den er presisert i kapitel 6.2. Vi problematiserer likevel noen av punktene.

Strategisk betydning
Etterspørselen i en del «spesialistfag», spesielt utøvende kunstfag, er ikke tilstrekkelig til at man kan utdanne 20 kandidater hvert år. De få man utdanner kan likevel være svært viktige for samfunnet, og bidrar til betydelig verdiskaping både av kunstneriske kvaliteter, næringsutvikling eller kulturarvperspektiv. Unesco sin konvensjon om immateriell kulturarv verner om en del slike fag, og Norge er slik forpliktet til å ivareta disse gjennom konvensjonen. For en del av disse utdanningene er vi eneste tilbyder i Norge, og disse bør således være strategisk viktige for USN.

Etterspørsel
Det oppleves noe uklart hva som ligger i premisset «etterspurte områder» som presenteres i punkt 1.1 om ny styringspolitikk. I punkt 1.5 «Økt handlingsrom for fornyelse» trekkes attraktivitet for søkere frem. I del 4.4 løftes «vedvarende høy etterspørsel i arbeidsmarkedet» frem. HIU mener dette punktet er utfordrende å benytte i utviklingsøyemed, fordi finansieringen vår er knyttet til etterspørsel fra søker- og studentmassen, men samfunnsoppdraget vårt er knyttet til arbeidslivets behov nå og i fremtiden. Hvordan håndterer vi at søkerne og arbeidslivet ikke er enige om hva som er attraktive studier? Eksempelvis har vi måltall fra KD knyttet til lærerutdanninger, som er svært etterspurt av arbeidslivet. Men vi har ikke tilstrekkelig antall søkere og blir utfordret på økonomisk bærekraft i disse utdanningene. Samtidig har USN stor søkermasse til program som ikke er like etterspurt i arbeidslivet. Det å beholde fagkompetanse og kapasitet koster, denne må vi holde på all den tid KD setter de aktuelle fagområdene som et tydelig oppdrag for institusjonen. Det er et ekstra utfordrende element for HIU at både lærerutdanninger og utdanninger innen humaniorafag har en nedgang samtidig. Det er en fare for at nedgangen i søkere og studenter i lærerutdanningene våre fører til en nedbygging av mangfoldet av fag vi tilbyr å bli lærer i. Det er ikke i tråd med vårt samfunnsmandat. USNs prinsipper for tildeling (og bevaring) av studieplasser bør ivareta dette hensynet gjennom prinsippet om strategisk betydning (og samfunnsoppdraget) i SEFØ modellen.

HIU støtter en mer offensiv tilbudsstrategi og bruk av ledige studieplasser, slik USN hadde i 2023 og som beskrives i rapportens del 3.3.2. Tidligere års tilbakeholdenhet med bruk av ledige studieplasser

var begrunnet med at studentgruppen som fikk opptak herfra oftere sluttet eller ikke hadde like god gjennomstrømming. Det er viktig at USN bygger kunnskapsgrunnlag for denne typen beslutninger, og eventuelt justerer fremtidig tilbudsstrategi ut fra erfaringer.

HIU registrerer at flere institusjoner holder døren åpen for nye søkere via ledige studieplasser lenger enn USN, og stiller spørsmål ved om det kan differensieres på studienivå. Det vil i de fleste tilfeller være lavere risiko knyttet til overopptak og frafall for årsstudier enn for gradsgivende studier. Kanskje kan disse programmene være åpne for nye studenter lenger?

Det må også diskuteres forholdet mellom økt attraktivitet for USN, fakultetene på overordnet nivå, det enkelte campus og det enkelte fagområde. Vi kan ikke tvinge søkere til verken enkelte campus eller til utdanninger med måltall. Hvordan balanserer vi samfunnsoppdraget mot forventninger om kandidater og rammer for finansiering?

Vi mener også at utviklingen i etterspørsel for våre tilbud må sees i en nasjonal kontekst for å forstå om eventuelle nedganger i søkertall er spesifikt for våre tilbud eller er del av en nasjonal trend. Dette er viktig informasjon for å vurdere hvilke tiltak som er riktige på kort og lang sikt.

Faglig bærekraft
Små emner og program kan ha en verdi utover det økonomiske, det pekes på at det på lang sikt kan være smart å beholde kompetanse og fagkunnskap innenfor fagfelt som per i dag ikke rekrutterer godt, men hvor vi vet at det vil oppstå behov for om kort tid. Eksempelvis vil det innenfor praktiske og estetiske fag om kort tid være akutt mangel på lærerkrefter ute i barnehage, skolene, kulturskoler, fritidsordninger m.m. Det er viktig å ivareta mangfoldet og det særegne som USN også skal representere.

Flere høringsinnspill påpeker at forslaget om «omstilling av fagmiljøer» er for uklart og skaper usikkerhet. Omstilling må i alle tilfeller gjøres med stor varsomhet, og med tanke på at det vil ta tid før man kan se eventuelle resultat av endringene. Det å bygge ned fagmiljøer som ikke rekrutterer godt nok for å satse på andre fagmiljøer kan absolutt være en løsning, men det at USN har campuser i distriktene gjør det mer utfordrende å omstille ansatte til andre stillinger internt, samt å rekruttere nye kompetente fagpersoner. Spesielt i de mindre fagmiljøene.

De fagansattes arbeidsplaner fylles i stor grad opp. Det er viktig at det settes av tid til nytenkning og utviklingsarbeid før 0-opptakk er en realitet, da kan det i mange tilfeller være for seint.

Økonomisk bærekraft
Det er støtte for å gjøre SEFØ modellen til et bedre verktøy til bruk i fakultetene og instituttene, men det påpekes at det er viktig å balansere vurderingene. Mange melder en opplevelse av at økonomisk bærekraft blir et for tungtveiende argument, mot de tre andre punktene i modellen.

Det er ønsket en god utredning av konsekvensene den nye finansieringsmodellen vil få for bruk av SEFØ for å sikre en fremtidsrettet studieportefølje. Det påpekes også at det per i dag ikke foreligger en modell for å beregne økonomisk bærekraft i enkeltprogram. Det er et verktøy og et kunnskapsgrunnlag vi gjerne skulle hatt der svarene ikke er åpenbare. Beregninger av økonomisk bærekraft gjøres kun på aggregert nivå ved USN, og først etter at fakultetene har levert sin portefølje til vedtak. Et felles verktøy og en modell for innmelding av studieporteføljen, inkludert beregning av bærekraft, bør utvikles i samarbeid med fakultetene og instituttene for å ta hensyn til forskjeller i fagmiljøene.

Del 3.3 i rapporten, om utvikling i antall søkere og studenter, presenterer at vi har økt antall utlyste studieplasser de siste årene, men en nedadgående trend i antall kvalifiserte søkere. Et godt spørsmål kan være hva som er et forventet og fornuftig antall studenter ut fra det antall studieplasser vi har tildelt? HIU hadde etter fusjonen et høyt antall studenter, langt flere enn antall utlyste studieplasser. Noen av studentene går på deltid og deler på den måten sin plass, men flere studenter krever flere ressurser, både faglig og administrativt. Hvordan finner vi en god balanse mellom antall studenter og antall plasser vi disponerer?

Forslaget om å sette kandidattall for alle studieprogram kan føre til merarbeid som ikke nødvendigvis gir bedre struktur for styring enn det som allerede finnes. En slik endring må i så fall skje i tett dialog med fagmiljøene for å fange opp kompleksiteten i å få tilstrekkelig antall studenter.

Studenttall i emner og programmer er problematisert i rapportens del 3.4. For HIU er det i stor grad samdrift mellom emner på årsstudier og bachelorprogram innen samme fagfelt, og emner har felles undervisning på tvers av program. Til tross for dette er det likevel riktig at fakultetet har en høy andel emner og program med lavt antall studenter. Det kan likevel være slik at emner og program med lavere studenttall kan gå i pluss, dersom samarbeidene er på plass og man utnytter synergieffekter på hele USN (og andre institusjoner der det er nasjonale behov), og vi har nett- og samlingsbaserte studier. Der det er mulig bør det iverksettes incentiver til å ha langt flere enn 20 studenter for å sikre en økonomisk bærekraft i studieporteføljen som helhet.

Rapporten foreslår følgende formulering: «*Studietilbud med færre en 20 studenter de siste tre år vurderes for 0-opptak. For utøvende kunstneriske utdanninger settes tallet til 15 studenter»*. Dette favner kun de estetiske fagene, men også praktiske fag som idrett og friluftslivsfag har emner og aktiviteter som av ulike årsaker, som risikohåndtering og HMS, må gjennomføres med mindre grupper. Det foreslås å endre til: «*Studietilbud med færre en 20 studenter de siste tre år vurderes for 0-opptak. For* ***praktiske*** *og utøvende kunstneriske utdanninger settes tallet til 15 studenter/ for* ***praktisk estetiske fag*** *settes tallet til 15 studenter*».

Vi må også påpeke at i enkelte utøvende kunstfag vil det være unormalt å ta opp selv så mange som 15 studenter, på grunn av veiledning og undervisning på instrument (individuelt eller i små grupper). Det er viktig at dette tas høyde for. Eksempelvis er bachelor i folkedans på campus Rauland fra 2024 tildelt 10 nye studieplasser i kategori B, som de neste årene trappes opp til fult utbygget bachelorløp med tre aktive kull (30 plasser totalt for full drift). Det er åpenbart verken KDs eller vår intensjon at det skal gå flere studenter på dette programmet, grunnet dets egenart. Utdanningene våre skal likevel være, og er, tilrettelagt for å få til samdrift i undervisning på tvers av kull og program der det er mulig, og for å sikre en økonomisk bærekraft i programmene.

3 Kriterier for 0-opptak og modell for omfordeling av studieplasser

Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.

Flere høringssvar peker på den allerede eksisterende ledelsesstrukturen ved USN i arbeidet med å vurdere 0-opptak og omfordeling av studieplasser. Høringssvarene er samstemte i at en ordning med en ny, institusjonell gruppe ikke er ønskelig. Etablering av ny institusjonell gruppe virker arbeids- og

tidskrevende, fjerner beslutningene lengre fra instituttene og undergraver eksisterende beslutning- og organisasjonsstruktur. Viser til regjerningens tillitsreform. en presiserer at det i førstelinje skal gis faglig tillit for å sørge for egenart i utdanningene. Vår nye rektor har meldt en endring i strukturen som skal bedre dekanens medvirkning i det strategiske arbeidet og gi en bedre medvirkningssløyfe. Vi bør ha mer enn nok kunnskap i fakultetene til å kunne ta slike beslutninger sammen med rektor gjennom eksisterende strukturer.

En institusjonell gruppe, slik det her foreslås, vil komme i tillegg til de som allerede er involvert i den årlige studieporteføljesaken og studieporteføljearbeidet. HIU har utviklet og etablert et årshjul for studieporteføljearbeid (se vedlegg 1). Allerede når vedtakssaken om studieporteføljen for neste studieår er sendt inn til universitetsstyret er arbeidet vårt med påfølgende års portefølje igangsatt. Visedekan for utdanning og studiekvalitet har samtaler med alle programeiere ved fakultetet enkeltvis, og deretter i samlet ledergruppe, hvor utvikling av porteføljen er hovedtema. Premissene i disse samtalene er alltid å se fremover, få oversikt over utviklingsarbeid som er i prosess og få igangsatt prosesser der det er nødvendig. Oppfølging av vedtatte 0-opptak og vurdering av fremtiden for program med lave søkertall er en naturlig del av samtalen. Målsetningen er gode prosesser frem mot innleveringspunktene vi i dag har i den årlige studieporteføljesaken, orienteringssaken og vedtakssaken. Begge disse sakene behandles både av fakultetsstyret (fakultetets ID-møte i forkant), UFU og universitetsstyret (institusjonens IDF-møte i forkant).

Det påpekes at det som kan bli borte i en institusjonell gruppe er god forankring, kunnskap om fag og fagmiljø, og deres behov. Instituttenes ledelse kjenner både til samfunnets behov i eget fagområde, og ønsker mer enn noe annet å lykkes i å utvikle oss videre sammen – internt, med andre institusjoner og regionalt. Det er viktig at det gis tillitt til at ledere på alle nivå ser faglige sammenhenger, ønsker utvikling og ønsker at både fakultetene og USN skal lykkes. Måltenkning må ikke frata dekanen anledning til å gjøre kvalitative vurderinger om fakultetets portefølje og strategisk utvikling av denne. Noen reagerer også på at den institusjonelle gruppa er foreslått uten visedekan for utdanning og studiekvalitet eller vitenskapelige medarbeidere.

Formuleringen om at det «over en femårsperiode skal være balanse i resultatet av omfordelingen mellom fakulteter og campuser» er utydelig og skaper usikkerhet. Det er viktig for fakultetet å ha forutsigbare rammer for utvikling av porteføljen, som stabile årlige tildelinger av studieplasser/finansiering til bevilgningsfinansiert portefølje. Det er også viktig for fakultetet å kunne benytte 0-opptak som et strategisk virkemiddel for å skape rom for utvikling og innovasjon i egen portefølje, uten å risikere at plassene flyttes ut av fakultetet. Flytting vil føre til at fakultetet mister en potensiell inntjening som man kunne fått ved å omdisponere plassene til andre program som har bedre kapasitet eller høy etterspørsel en periode, og således svekke det økonomiske handlingsrommet til innovasjon ytterligere.

Fakultetet frykter at den foreslåtte prosessen vil skape usikkerhet, uforutsigbarhet og representere et ytterligere byråkratiserende ledd som ikke passe tydelig inn i årshjulet for porteføljearbeidet. Det fremheves i rapporten som avgjørende at ordningen oppfattes som legitim på institusjonen. Innføring av fakultetsstyrene skulle også gi en økt legitimitet i studieporteføljeutviklingen, noe vi opplever er tilfellet ved vårt fakultet. Men kostnaden er redusert tid til effektivt arbeid med porteføljeutvikling, og mer ventetid mens saker er til behandling i ulike instanser. Det er ikke ønskelig å innføre enda en instans i dette årshjulet, som krever ytterligere tid og ressurser.

For å ta gode og effektive valg i omstilling av studieporteføljen er det avgjørende med kontekstforståelse og relasjoner som gjør at man ikke må begynne forfra i alle tilfeller. I kapittel 6.3 er det lagt opp til mange gode strukturer. Men, det er ikke sikkert at man kan eller bør ha samme rutine

for alle studieprogram. Det er svært ressurskrevende å stadig svare opp, medvirke og vurdere 0-opptak. For et fagmiljø kan det oppleves som å leve i konstant stress. Slikt stress er uheldig, og dersom man har gjort en prioritering et år der man til tross for lave tall ikke har valg trekking eller 0-opptak, så bør det heller settes opp en plan for videre måloppnåelse/oppfølging i to til tre år, framfor å kjøre samme rutine hvert år. Med hensyn til at det ofte er store utskiftninger i åremålsstillinger vil det oppleves som svært ressurskrevende og potensielt både utmattende og demotiverende å ta den samme kampen hvert år også for instituttleder/programeier. Dette betyr ikke at vi ikke må ha gode systemer for omfordeling, men at energien må brukes på utvikling og ikke stadige omkamper.

Fakultetet benytter aktivt rutine for medvirkning i studieporteføljearbeid (KS 1.7) som et virkemiddel for å aktivisere fagmiljøene selv fra det varsles om at det vurderes 0-opptak for et program. Rutinen innebærer at fagmiljøene får en god informasjon om prosessen, inkludert mulighet for medvirkning, beslutningstidspunkter og hva et 0-opptak eventuelt vil kunne innebære på kort og lang sikt. Fagmiljøene bidrar i disse prosessene ofte til å finne gode løsninger for programmets fremtid, basert på SEFØ-modellen og universitetsstyrets premisser for studieporteføljeutvikling. Vi opplever at rutinen fungerer og gir legitimitet til denne typen prosesser, uavhengig av den endelige konklusjonen. Men vi opplever at det er et nødvendig grunnlag for dette arbeidet at både ledelse og fagmiljø er trygge på at fakultetet beholder plassene, og kan planlegge hvordan disse disponeres på kort og lang sikt.

Dersom en prosess som dette innføres, bør den knyttes til budsjettfordelingsprosessen. På den måten vil fakultetets overordnede økonomiske rammer være avklart før porteføljearbeidet for neste igangsetting skyter fart (før november hvert år). Det er ellers helt vesentlig at instituttene får ta del i å planlegge eget budsjett og selv se hvor man kan ta inn flere studenter for å balansere porteføljen og gi rom for studier med noe færre studenter.

Det er videre viktig å påpeke at man i del 6.3.2 legger opp til at «fakultetsadministrasjonen» får en årlig overvåkningsfunksjon med å utarbeide oversikter over program med færre enn 20 nye studenter. USN har i dag en valgt modell med desentraliserte fellestjenester, som skal støtte fakultetene administrativt. Likevel tildeles oppgaver som dette «fakultetsadministrasjonen», som i de fleste tilfeller er en svært begrenset ressurs. HIU ønsker at denne type oversikter utarbeides av institusjonens fellestjenester, som en støtte i fakultetenes porteføljeutviklingsarbeid.

4 Andre tiltak for å sikre en attraktiv, bærekraftig studieportefølje

Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.

For praktiske og estetiske fag er forslag til nye prinsipper for studieporteføljeutvikling, kriterier for nullopptak og rammer for fordeling av studieplasser spesielt viktig, fordi flere av studiene innenfor disse fagfeltene har hatt synkende søkertall de siste årene. De praktiske og estetiske fagene har noen unike kvaliteter som gjør at det ikke alltid passer med retningslinjer for majoriteten av mer teoribaserte studier ved universitetet. Miljøene opplever å være faglig robuste og få gode tilbakemeldinger fra studentene i eksempelvis studiebarometeret, men å likevel til stadighet måtte rettferdiggjøre sine utdanninger i et overordnet system basert på SEFØ.

Det er viktig at ansatte er villige til å tenke nytt, samtidig må systemet også rigges for å kunne prøve ut nye ting. Kvalitetssystemet setter prosessuelle rammer for endringer i porteføljen og fordeler beslutningsmyndighet. Det er allerede i dag prosesser med mange ledd. Innføringen av

fakultetsstyrene har gjort enkelte prosesser uforholdsmessig lange, som søknad om utredningstillatelser. Lange prosesser i mange ledd, og til dels lange venteperioder på beslutninger, gjøre det utfordrende å beholde momentum i utviklingsarbeid på fakultet og i den enkelte enhet. Det er viktig at Kvalitetssystemets struktur og delegasjonsmatrisen for endrings- og utviklingsprosesser utvikles for å gi gode rammer for utviklingsarbeider. Det må være tydelig hvem som skal inn i studieporteføljearbeidet, når og med hvilken myndighet. Endringsprosessene oppleves i dag å være så trege at er utfordrende å være innovativ.

Internasjonalisering er en viktig del av USN sin strategi og en forutsetning for kvalitet i forskning og utdanning. Det gir videre verdifulle ringvirkninger og kompetanse til studentene og fagmiljøene, men har fått liten plass i studieporteføljeprosjektet. Internasjonale studenter produserer studiepoeng, bidrar med forskning og er en viktig del av virksomheten. Det savnes at dette gjenspeiles i prosjektet. De internasjonale studentene er ofte på campus og har god gjennomføring.

Vedlegg

1. Revidert årshjul for studieporteføljearbeid ved HIU (9.2.23)

Universitetet i Sørøst-Norge

Dato: 31.01.2024
Dok.nummer: 23/23417-6

Notat

Til:	Enhet for analyse, strategi og virksomhetsstyring
Kopi til:	
Fra:	Mari Pran/ Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag

Høring studieporteføljeprosjektet - Tilbakemelding fra Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag

Rapport fra studieporteføljeprosjektet er sendt på høring med høringsfrist 11. februar. Rektor har bedt høringsinstansene særlig vurdere forslagsdelen i rapporten (kap 6) og har bedt om tilbakemelding på fire spørsmål.

1. **I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.**

   - TNM støtter «*Forsterket målgruppetenkning og levende campuser»*. Vi utsettes for press for å opprette flere digitale tilbud og det viktig at USN fastsetter en policy og følger utviklingen tett.

   - TNM støtter *«Styrke profesjonsorienteringen og arbeidslivsrelevansen»*. Det foreslås en endring i 6.1.2, nederst s 24: I utviklingen av nye studietilbud bør USN prioritere studier som er relatert til eller støtter opp under profesjonsutdanningene vi tilbyr, eller kjente regionale og nasjonale kompetansebehov som er spilt inn via våre samarbeidspartnere.

   - TNM støtter *«Satsing på omstilling, nyskaping og bærekraft»*, men stiller spørsmål ved om det må være fakultetsovergripende. Det er viktig å sikre at faglige styrker og egenarter ikke vannes ut, og at det er plass til trening av generiske ferdigheter innenfor ulike disipliner.

   - TNM støtter delvis *«Økt grad av tverrfaglighet»*. Tverrfaglighet starter med faglighet. Tverrfaglighet innebærer også at fagpersoner med dyp spisskompetanse setter seg sammen og utvikler løsninger i felleskap. Det kan f.eks. være tverrfaglighet innenfor ingeniørprofesjonen. Heller enn å satse på tverrfaglige programmer i form av flerfaglighet– som fort kan bli litt forenklede, bør hvert studieprogram kunne tillate at emner fra andre utdanningsområder velges inn. Tverrfaglige

studieprogram må være tydelige på jobbmuligheter etter endt studium. Vi støttes at det utarbeides en oversikt over mulig emner.

- TNM støtter «*Økt satsing på fleksible utdanninger»*, men det er viktig at grunnutdanningene i hovedsak er campusbaserte tilbud.

- *«Vurdere behovet for parallelle studieprogram»*: USNs ingeniørutdanninger er samordnet med ulike faglig de profiler. De ser ut til å rekruttere lokalt, dvs at det er få studenter fra Vestfold fylke i Porsgrunn osv. Spørsmålet blir da: vil studenter dra på tvers av regionen dersom det blir kun ett tilbud, eller vil de la være å ta utdanningen eller reise ut av regionen? Det bør gjøres en grundig undersøkelse av konsekvensene for rekrutteringen ved å konsentrere ett program til en enkelt campus.

  Det er vanskelig å være uenig i at intern konkurranse om søkere ikke er hensiktsmessig. Dette må likevel ikke holdes fram som et prinsipp som hindrer nytenkning og utvikling av USNs portefølje. Det synes som det er motstrid mellom dette prinsippet og forslaget under samme punkt om å spre like programmer som rekrutterer godt til flere campuser. Det sentrale spørsmålet må være om det nye studieprogrammet/tilbudet bringer økte inntekter til USN.

- TNM støtter at det gjøres en analyse av masterporteføljen. TNM har i stor grad disiplinfaglige mastere med faglig innhold på avansert nivå, men praktiserer allerede en viss grad av emner som tilbys på tvers av programmer.

2. **Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.**

TNM støtter muligheten for at «*Dersom fakultetet velger å videreføre utdanninger som ikke er økonomisk bærekraftige, må det dokumenteres at dette er økonomisk forsvarlig med bakgrunn i "overskudd" i andre deler av fakultetets virksomhet.»* Dette gjør det mulig å ivareta svingninger i etterspørsel. Det er imidlertid en utfordring å finne en måte å dokumentere dette på som er transparent, etterprøvbar og relevant på tvers av fag og fakultet.

Punktene under Strategi (S) om
- Er utdanningen på et område der det er antatt kompetansebehov framover
- Samfunnets kompetansebehov (ihht. eksterne og interne utredninger)
- Utdanningstrender (ihht. til nasjonale framskrivninger og utredninger)

mener vi hører hjemme under punktet Etterspørsel (E). Etterspørsel må tolkes både som etterspørsel fra søkere og fra arbeidslivet. Arbeidslivets etterspørsel etter kandidatene vil framgå av kandidatundersøkelser. TNM anbefaler at andre kulepunkt over spesifiserer kandidatundersøkelser:
- Samfunnets kompetansebehov (ihht. eksterne og interne utredninger, herunder kandidatundersøkelser)

Vurderingen av antall førsteprioritetssøkere under etterspørsel må sees i sammenheng med nasjonale søkertrender og USNs markedsandel totalt. TNM ser det som uheldig å måle førsteprioritetssøkere mot opptaksmåltallet i og med opptaksmåltallet er et tall som kan justeres av taktiske grunner. Svingninger i søkeratferd er ofte mer langbølgede enn 3 år, og vi ønsker at det er 5-årstrenden som legges til grunn. Nye programmer bør få 3 år til å etablere seg.

Tallet 20 må sees i sammenheng med hvor stor del av emner som er felles mellom programmer. Antall studenter som starter på programmet har ikke nødvendigvis så mye å si for faglig bærekraft. Oppmøteprosent og undervisningsform/ type læringsaktivitet er viktigere for læringsmiljøet enn +/- 20. For økonomien er de aktive studentenes studiepoengproduksjon og gjennomføringsevne viktig.

Forsker- og forskningsforankring er viktig og USN må utvikles instrumenter for å raskt å vurdere kompetansenivå og kapasitet pr program. Endringer i masterporteføljen vil kunne få utilsiktede konsekvenser for doktorgradsporteføljen og forskningen hvis ikke konsekvensene inkluderes i vurderingene.

I styresaken 16. juni 2017 står det følgende om økonomisk bærekraft:
«Det er emnene som er studieprogrammenes kostnadsbærere. Programmenes emneprofil, bruk av emner på tvers av programmer, institutter og fakulteter, samt antall studenter i emnene, vil derfor være relevante for vurdering av studienes kostnadseffektivitet.» Kalkylemodellen må derfor ta hensyn til dette.

SEFØ-modellen har vært til stor hjelp for å utvikle tilbud som svarer på universitetets strategi og sørge for at fagmiljøene har den nødvendige kompetanse. TNM oppfatter at SEFØ-modellen i seg selv har god forankring. Det er tallet 20, samt den økte forventningen om null-opptak som ikke har legitimitet. Det tar mange år å bygge opp et fagmiljø, og dermed bør vekten legges på å omarbeide studieprogram som ikke rekrutterer tilstrekkelig før null-opptak vurderes.

TNM har erfart at periodisk evaluering er et egnet verktøy for å få nye impulser i fagmiljøet. Vi foreslår at studier som ikke rekrutterer tilstrekkelig må gjennomgå en periodisk evaluering (uavhengig av oppsatt plan) og at rutinen spisses og forenkles for å treffe bedre på krav om omstilling.

I kulepunkt 5 under 6.2.2., s. 29 «Omstille fagmiljøer som per i dag ikke er tilstrekkelig robuste, og som har svak nasjonal rekruttering», foreslår vi at ordet nasjonalt bør strykes.

3. **Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.**

Mandatpunktet «*Utvikle og beskrive en strategi/modell for beslutninger knyttet til studieporteføljen inkl. hvordan evt. omfordele studieplasser intern på fakultet, mellom fakulteter og mellom campus»* gir kun mening dersom det omfordeles mellom samme fag og utdanningsområder. Det er emnetilbudet som er kostnadsbæreren. Programmene benyttes for å rekruttere studenter.

En finansiert studieplass er knyttet til et studieprogram og bærer med seg en kompetanseprofil representert ved en ansatt. Dersom finansierte studieplasser skal flyttes, følger det logisk at også kompetansen må flyttes. Rapporten ser imidlertid ut til å se bort i denne sammenhengen. Dersom finansierte studieplasser flyttes mellom fakulteter uten at den ansatte følger med, vil den enhet som avgir studieplasser sitte igjen med lønnsutgifter og den enhet som mottar de omfordelte studieplassen få inntektene. Dersom det etableres nytt studietilbud på enheten som mottar studieplasser, vil det i tillegg kunne medføre nyansettelser, noe som vil kunne bidra til å øke USNs totale antall ansatte, som vel er det motsatt av det som er ønskelig

Flertallet ved TNM mener at studieplasser ikke kan overføres mellom enheter uten at lønnskostnadene følger med. I motsatt fall må USN utvikle prosesser for nedbemanning. Dette er dårlig omtalt i rapporten og kun nevnt som et dilemma uten forslag til løsninger på s 23. Av samme grunn er det urealistisk å tenke seg at det *er mulig «…over en femårsperiode være balanse i resultatet av omfordelingen mellom fakulteter og campuser,…»»*

Mindretallet ved TNM, hovedsakelig representert ved fakultetsdirektør, mener studieplassbegrepet dras for langt hvis både inntektssiden/ basisfinansieringen og tilsvarende kostnadsside automatisk følger med ved omfordeling.

Alle er enige om at USN mangler gode personalpolitiske virkemidler for omstilling og håndtering av overtallighet. USN vil komme i situasjoner der det er fagmiljø som av ulike grunner ikke vil være bærekraftige framover. I slike situasjoner bør det gjennomføres en godt planlagt omstillingsprosess med forutsigbar tidsramme og relevante virkemidler.

0-opptak som virkemiddel må grundig vurderes. 0-opptak kan være et nyttig og nødvendig virkemiddel, men det kan også virke mot sin hensikt og være kostnadsdrivende på en uheldig måte.

TNM mener at foreslåtte kriterier og prosess kan medføre at USN taper i akademisk kvalitet og troverdighet. Det er vanskelig å rekruttere ansatte til flere av våre fagområder. Kriteriene kan medfører at utdanninger det er stort behov for i arbeidslivet forsvinner. De foreslåtte kriteriene kan også bidra til uønsket eller uhensiktsmessig omstilling.

TNM foreslår at det som hovedregel kun er studieplasser som omdisponeres til studietilbud hvor samme personalressurser og kompetansen kan benyttes, som skal tillates overført mellom fakulteter. Hvis kompetansen ikke kan følge med, sitter det fakultetet som avgir studieplassen med en overtallighetssituasjon. Hvis ressursen ikke kan omdisponeres til andre oppgaver, må sluttpakker vurderes.

TNM støtter (Pkt 6.3 s 30) at det skal gjøres «… en helhetlig vurdering av studieprogrammet og tilhørende fagmiljø, inkludert utviklingen i søker- og kandidattall, studentenes vurderinger av utdanningen, forskningen i tilknytningen i utdanningen, økonomi, USNs hovedprofil og politiske føringer.» I tillegg til de nevnte vurderingspunkter bør det også inkluderes konsekvenser for rekruttering til videre utdanning, og da spesielt til doktorgradsutdanningene, arbeidslivets dokumenterte behov for kandidatene, samt publikasjoner og BOA-inntekter i helhetsvurderingen.

TNM støtter at det årlig gjøres en helhetlig vurdering av hvert studieprogram med påfølgende plan for utvikling, men ser ikke behov for en egen institusjonell gruppe for å vurdere innspillene. Prioriteringen for det enkelte fakultet bør være en del av styringsdialogen mellom rektor og dekan, og omfordelinger av studieplasser mellom fakulteter/campuser bringes diskuteres i rektors ledergruppe.

4. **Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.**

Dagens og morgendagens behov dreier seg overordnet om helse og omsorg, ingeniør for å gjennomføre det grønne skiftet, og teknologi og IT-kompetanse for å ivareta digital omstilling. Etterspørsel fra studiesøkere matcher ikke samfunnets behov fullt ut. Dette gjelder også på andre områder som for eksempel språkfagene. TNM mener at det er viktig at ikke USN utvikler prosesser og kriterier som omfordeler studieplasser bort fra viktige samfunnsområder over til områder som er lettere å rekruttere til.

Det er behov for forsterket arbeid for å bygge USNs omdømme, merkevare og kjennskapen til USN. Vi må satse på fornøyde studenter gjennom gode studentmiljø. Misfornøyde studenter er kostbart. Eksempelvis har studenter i mange år vært misfornøyde med at eksamensdatoer publiseres så sent. Det er gledelig at det nå blir endret. Opptaksstrategien for 2023 var vellykket og førte til gode møtt-tall. Det anbefales å videreføre den, men også å følge med på om den fører til at flere faktisk fullfører. Profileringen gjennom forskning og ekspertlister er også tiltak som bygger omdømme.

Det er behov for en grundig undersøkelse av søkergrunnlaget vårt. Søkertall reflekterer omdømme og kjennskap, men samfunnsoppdraget vårt er å sikre samfunnet kompetanse i form av kandidater. Det er viktig å sikre at studenter som søker USN, takker ja og møter til studiestart. Mer arbeid må legges ned i tiltak for økt gjennomføring, hindre frafall og fjerne unødige regler og praksis som forsinker studentene i studieløpet. Å fjerne

begrensningen på antall eksamensforsøk i USNs forskrift om studier og eksamen som nå er foreslått, er et eksempel på et godt tiltak.

TNM har i stor grad praktisert gjenbruk av emner for økt økonomisk robusthet og mener at det må rettes fokus mot emner, ikke så mye mot programmer. Det er viktig at antall emner som har få deltagere reduseres. Emner kan «pakkes» i ulike tilbud – i forskjellige gradsprogrammer, i kortere tilbud som halvårs- og årsstudier og gjenbrukes for betalingsmarkedet. Fleksibilisering må ikke gå på bekostning av campusprogrammer og klasseromstilhørighet. Tilhørighet til campus er antatt å være viktig for å hindre frafall.

Kriterier som knyttes mot gjennomføring på normert tid og avlagte studiepoeng bør tillegges høyere vekt enn andel førsteprioritetssøkere siden det er gjennomføring og studiepoengproduksjon som bidrar til økonomisk bærekraft.

Ved 0-opptak, nedlegginger eller ytterligere sammenslåinger av studieprogram er det viktig å sørge for gode analyser og bred inkludering av fagmiljøer.

Parallelle studieprogram på flere campuser bringer med seg en spesielt vanskelig vurdering av økonomisk bærekraft. Ved samordning av parallelle/liknende studieprogram mellom flere campuser vil gevinstene ligge i likebehandling av studenter, økt faglig kvalitet og læring gjennom deling av beste praksis. Dette er svært viktige områder, men utgjør lite i direkte økonomiske besparelser siden undervisningen overveiende (i hvert fall for TNM) gjennomføres lokalt og ikke digitalt. Samtidig er det god økonomi i å ha flere liknende programmer på samme campus slik at emner kan gjenbrukes mellom programmer. Et 0-opptak vil derfor kunne medføre både reduserte inntekter og reduserte kostnader (forutsatt at fagmiljøet omdisponeres til andre oppgaver). I tillegg er det usikkert om søkerne vil velge et av våre andre studiesteder eller et annet program på samme campus.

Andre merknader til rapporten
Analysedelen er god. Merk faktafeil s 6. TNM har ingeniørutdanning på tre campuser, ikke fire.

Det er litt uklart hva tallene i enkelte tabeller/figurer faktisk står for. Eksempelvis figur 22. Den inneholder antagelig også tall for EVU-studenter, det er imidlertid egenfinansierte som er relevant her. EVU-porteføljen vil inngå i helhetlig vurdering av programmene. TNM har vesentlig mindre EVU enn HIU og HH. Målt etter antall registrerte egenfinansierte, har HS og TNM vesentlig høyere andel kandidater pr år (27% og 26%).

Andel studenter pr ansatt: TNMs fagområder krever at studentene har praksis i form av laboratorium, simulator, prosjektarbeid og feltarbeid i universitetets egen regi og som utføres av fakultetets fast ansatte personale, de fleste i faglig stilling. Dermed er det behov for flere faste faglige stillinger enn for lærer og sykepleiestudenter. Det er allment anerkjent, også i KD, at ingeniør, maritime og realfagsutdanninger på lavere grad krever bedre finansiering enn kategori E på grunn av sin faglige egenart.

Av samme grunn kan aldri TNMs programmer bli like effektive som ved Handelshøyskolen hvor de fleste emner er typiske masseutdanningsemner. TNMs andel ansatte bør dermed sammenlignes med hva som er vanlig i sektoren for våre utdanningsområder, og ikke med resten av USN, for å få et bedre bilde av effektiviteten. DBH angir at HVL og UIA har ca 10 studenter pr faglig årsverk, UIA har 9, UiT 7, USN 9, NMBU 5-10, NTNU 5-9). TNM er dermed på linje med sammenlignbare teknologifakulteter nasjonalt. Økonomifakultetene ved samme universiteter ligger minst på det dobbelte.

Universitetet i Sørøst-Norge
USN Handelshøyskolen

Dato: 08.02.2024
Dok.nummer: 23/23417-7

Notat

Til:	Kjetil Horgmo/Enhet for analyse, strategi og virksomhetsstyring
Kopi til:	Tove Kristin Brokke/USN Handelshøyskolen, Eiri Elvestad/USN Handelshøyskolen, Hedda Synøve Birgitta Finstad/USN Handelshøyskolen, Silja Merete Sverreson/USN Handelshøyskolen, Birger Opstad/USN Handelshøyskolen, Inger Lise Nes/USN Handelshøyskolen, Line Katinka Reinert Whittall/USN Handelshøyskolen, Brita Scheel Rey/USN Handelshøyskolen, Terje Andersen/Institutt for økonomi og IT, Gillian Warner-Søderholm/Institutt for industriell økonomi, strategi og statsvitenskap, Bjørn Ove Grønseth/Institutt for økonomi, markedsføring og jus, Camilla Nereid/Institutt for økonomi, historie og samfunnsvitenskap, Guro Kristine Gjein Olborg/HH - Seksjon for studieadministrasjon
Fra:	Thomas Bogen/ USN Handelshøyskolen

Høringssvar fra USN Handelshøyskolen - studieporteføljeprosjektet

Innledning
Intensjonen bak fusjonsprosessene i UH-sektoren var å bygge og konsolidere sterke fagmiljøer, for å oppnå høyest mulig kvalitet i utdanning og forskning. En slik konsolidering har ennå ikke skjedd ved USN. Åtte år etter siste fusjon har USN fortsatt ikke en tydelig felles profil, det er ikke tatt grep for å samle ressursene, det er ikke utpekt faglige satsingsområder innen utdanning, eller målgrupper. USN driver med alt, overalt, men er til tross for dette relativt ukjent både nasjonalt og internasjonalt.

Å fullføre fusjonsprosessen i tråd med intensjonen om konsoliderte fagmiljø vil derfor være et viktig grep for å sikre USN en bærekraftig studieportefølje for fremtiden. Dagens flercampusmodell med spredte fagmiljø er kostbar, og vi får ikke tatt ut stordriftsfordeler. Handlingsrommet for å styrke vår profil og vår attraktivitet blir derfor for trangt.

NIFUs siste arbeidsgiverundersøkelse (rapport 2024:1) tilbakeviser antakelsen om at tilstedeværelsen av et lærested i regionen bidrar til at arbeidsmarkedet får dekket sitt kompetansebehov: *«vi finner ingen forskjeller i andelen som får dekket sitt kompetansebehov mellom virksomheter som har og ikke har et UH-campus i regionen. Vi finner derfor ikke tegn til at nærhet til en høyere utdanningsinstitusjon påvirker det udekkede kompetansebehovet i mindre sentrale virksomheter»* (s. 40).

USNs ønske om å være en regional utviklingsaktør innfris altså ikke ved etablering av nye campuser.

1. Kapittel 6.1 – Profil på fremtidig studieportefølje ved USN

Premissene kan langt på vei leses som en beskrivelse av hvordan vi allerede jobber i dag. Dersom vi ønsker å ta utviklingen i en ny retning må premissene operasjonaliseres på en tydelig måte.

Til kap. 6.1.1 Forsterket målgruppetenkning og levende campuser
USN Handelshøyskolen støtter forslaget om tydeliggjøring av hvilke målgrupper de ulike studietilbudene er tiltenkt. Vi savner en beskrivelse av hvordan den økte målgruppetekningen skal operasjonaliseres i praksis, samt markedsundersøkelser for vurdering av etterspørsel og behov i USNs nedslagsfelt. Dette gjelder både for fleksible utdanningsløp (nett- og samlingsbaserte) og campusbaserte.

HH støtter at forholdstallet mellom campusbaserte og fleksible utdanninger følges årlig, og at et minimumsantall studenter i utdanning tilbud fastsettes. HH støtter også at omlegginger av utdanningsform blir nøye overvåket og ses i sammenheng i den totale utviklingen av studietilbudene på den enkelte campus.

Hvordan skal man forene premisset om levende campuser og økt satsing på fleksible utdanninger? En mulighet er å tenke at både bachelor- og masterstudiene foregår på campus, men at bachelorutdanningene er heltidsstudier som kan tas over tre eller fire år (næringsbachelor), mens masterstudiene er samlingsbaserte og kan tas som heltid eller deltid. EVU-porteføljen kommer i tillegg.

Til kap. 6.1.2 Styrke profesjonsorienteringen og arbeidslivrelevansen i utdanningene
USN Handelshøyskolen støtter at alle studenter ved USN bør sikres arbeidslivsrelevans gjennom samarbeidsprosjekter med arbeidslivet. HH støtter også at utvikling av nye studietilbud bør være relatert til eller støtter opp under profesjonsutdanningene som tilbys eller kjente regionale kompetansebehov som kommer fra våre samarbeidspartnere.

Innholdet i begrepet arbeidslivsrelevans er ikke entydig. NIFUs arbeidsgiverundersøkelse (rapport 2024:1) avdekker blant annet at arbeidsgivere som ansetter kandidater med høyere utdanning er vel så opptatt av generiske ferdigheter (slik som kommunikasjon og samarbeidsevner), som fagspesifikke ferdigheter. Men først og fremst gjør arbeidsgivere konkrete og sammensatte vurderinger når de ansetter, og det er derfor vanskelig å forutsi hva de etterspør til enhver tid.

Til kap. 6.1.3 Satsing på omstilling, nyskaping og bærekraft
USN Handelshøyskolen støtter at temaene omstilling, nyskaping og bærekraft er sentrale i alle studieprogram. Disse temaene må inkorporeres i alle studietilbudene, men det må være opp til hvert enkelt fagmiljø hvordan dette løses. Vi støtter at signaturemnet «Innovasjon i team» kan bidra, men emnet alene kan ikke dekke hele satsingen for de aktuelle temaene.

Til kap. 6.1.4 Økt grad av tverrfaglighet
USN Handelshøyskolen støtter forslaget om at flere emner på tvers av institutter og fakulteter skal tilbys til studentene uavhengig hvilken orientering utdanningen har (disiplin eller profesjon).

HH mener samtidig at tverrfaglighet forutsetter et sterkt en-faglig grunnlag i bunnen. Økt grad av tverrfaglighet bør derfor presiseres som «samarbeid mellom fagområder og studieprogram,» og ikke som «flest mulig felles emner». Tverrfagligheten må styres på en slik måte at fagkombinasjonene er komplementære og relevante for det arbeidslivet vi utdanner studentene våre til.

Til kap. 6.1.5 Økt satsing på fleksible utdanninger
USN Handelshøyskolen støtter tabell 4 som tydeliggjør på hvilken måte utdanning kan være fleksibel. Det er viktig i diskusjonen om tilbud av fleksible utdanninger at formene blir definert og målgruppene til de ulike formene defineres. Som i pkt 6.1.1 må tilbud om fleksible utdanninger ses i sammenheng med levende campuser.

USN handelshøyskolen støtter at det må gjøres en analyse av behov (se pkt. 6.1.1) men etterlyser en konkretisering av hvem som skal gjennomføre en slik analyse og hvem som skal gjøre vurderingen.

USN Handelshøyskolen støtter at en økt satsning på fleksible utdanninger ikke skal gå på bekostning av rekruttering til campusbaserte utdanninger. Det er viktig at det gjøres undersøkelser tilsvarende HK-dir rapport nr. 8, om alle typer studier og fagområder på USN. Siden vi ikke har gjennomført markedsundersøkelser på vår nåværende og kommende studentgruppe, kan vi ikke konkludere med at en økt satsning på fleksible utdanninger ikke vil gå på bekostning av rekruttering til campusbaserte utdanninger.

HH ønsker løfte frem et utdrag fra HK-dir Rapport nr. 8, 2023, side 47:

> *«Et helhetlig blikk på tilgjengelighet: fleksible studier og en finmasket campusstruktur*
> *I det videre arbeidet med å øke tilgjengeligheten på utdanning er det viktig å være enda tydeligere på hva vi refererer til når vi er opptatt av mer fleksibel utdanning. Både i denne rapporten og i det offentlige ordskiftet møter vi begreper som «fleksibel», «desentralisert», «samlingsbasert», «distriktsvennlig», «nettbasert» og «arbeidsplassbasert». Alt dette refererer til måter å organisere utdanningen på, som skal gjøre den mer tilgjengelig enn ordinære studier. De forskjellige organiseringsformene har ulik innretning og ulike mål. Denne rapporten alene kan ikke gi noe svar på forholdet mellom ulike former for tilgjengelighetsfremmende utdanningstyper og hvordan de hver for seg bidrar til tilgjengelighet og rekruttering: I hvilken grad er for eksempel de fleksible og primært samlingsbaserte utdanningene tilgjengelige nok til at de når personer som ikke kan eller vil bosette seg ved en campus, og hva er det geografiske nedslagsfeltet for slike utdanninger? Og hva skal til for at utdanningen skal bidra til kompetansebehovene dekkes i geografiske områder med særskilte*

behov og lite utdanningstilbud? Om vi skal unngå at utdanningen skaper utilsiktet sentralisering, hvordan bør studiet da best organiseres? Hvilke former for organisering og geografisk plassering av undervisning og ikke minst praksis kan best bidra til dette? Slike vurderinger må også relateres til den ressursmessige innsatsen de ulike fleksible utdanningene innebærer.»

Rapport nr. 8 fra HK-dir omhandler profesjonsutdanninger noe HH bare har en av, men rapporten stiller spørsmål som er overførbare til utvikling av en helhetlig porteføljeutvikling for USN.

Til kap. 6.1.6 Vurdere behovet for parallelle program – ta ned noen, utvide andre
Dagens situasjon der samme studieprogram tilbys på flere campuser, inntakskvaliteten på studentene varierer stort mellom campusene, fagressursene er spredd, og det foregår intern konkurranse mellom institutter om studenter og ansatte er krevende.

USN Handelshøyskolen støtter derfor at tema parallelle studieprogram settes på dagorden. Vi tenker at dette både henger sammen med campusutvikling (hva som skal tilbys hvor) og muligheter for intern omfordeling av studieplasser.

Til kap. 6.1.6 Vurdere masterporteføljen
USN Handelshøyskolen støtter forslagene.

2. Kapittel 6.2 – Fakultetenes kontinuerlige vurdering av studieporteføljen

Til kap. 6.2.1 Konkretisering av SEFØ-modellen
USN Handelshøyskolen støtter en konkretisering av SEFØ-modellen. Underpunktene under strategisk betydning, etterspørsel og økonomisk bærekraft er gode.

Underpunktene under faglig bærekraft er utydelige:

- Hvilken parameter er man ute etter når det etterspørres om kapasitet til fagmiljø?
- Tallet 20 eller flere nye studenter per studieprogram – hva betyr dette i praksis?

Et eksperiment med tallet 20 fra USN HH: hvis dette er minimumsverdi, kan alle ligge på minimum, eller må man også ha et gjennomsnitt med en kompensatorisk modell? Altså f.eks. snitt på 40. Ett program med 20 kan kompenseres med et annet på 60? HH skal da i en slik modell med 20 studenter ha økonomi til ca. 34 bachelorprogram - da uten samkjøring. 20 studenter x 3 år x 34 = 2040 som er fakultetets finansiering. En slik løsning vil ikke være særlig økonomisk bærekraftig.

Den alvorlige svikten i rekrutteringen til lærer- og ingeniøryrkene som pekes på i rapporten er et nasjonalt problem, som må adresseres eksplisitt både av nasjonale myndigheter og av USN. Problemet kan åpenbart ikke løses ved at USN Handelshøyskolen slanker sin portefølje.

Til kap. 6.2.2 Praktisering av SEFØ-modellen
USN Handelshøyskolen er innforstått med at en studieportefølje i økonomisk balanse er hovedmålet for praktisering av SEFØ- modellen.

USN Handelshøyskolen støtter alle kulepunktene.

I tillegg foreslår vi til kulepunkt fem at det kan vurderes om ansatte i denne gruppen skal få tilbud om eller stimuleres til kompetanseheving innen viktige satsningsområder for USN. Slik vil de kunne bidra til økt kapasitet på prioriterte områder og med det øke omstillingstakten i studieporteføljen.

3. Kapittel 6.3 – Modell for handlingsrom for nyvinninger

Prosjektgruppen foreskriver her en medisin som med stor sannsynlighet vil virke, dersom doseringen økes. Problemene som er pekt på og dokumentert gjennom et godt tallmateriale, tilsier at vi ikke kan konkludere med at «… det vil være en **veldig liten del** av universitets studieplasser som vil vurderes for omfordeling mellom fakultetene (side 29, vår utheving) og at «det vi være **en liten del** av USNs studieportefølje som årlig vurderes for 0-opptak» (side 30, vår utheving).

Til kap. 6.3.1 0-opptak som virkemiddel for økt handlingsrom
USN Handelshøyskolen er innforstått med at en omfordeling av studieplasser er en omfattende oppgave, men at det kan være av betydning for at USN lykkes med å være et fremtidsrettet og attraktivt universitet.

USN HH støtter en utarbeidelse av presisering kriterier for 0-opptak.

USN HH er skeptiske til etableringen av enda et toppstyrt organ i organisasjonen. De relativt nyopprettede fakultetsstyrene har i sitt mandat å godkjenne fakultetets innstilling til studieporteføljen. UFU er allerede et rådgivende organ for ledelsen i saker som gjelder «fagprofil, studieportefølje og kvalitet i utdanningene». Spørsmålet er om de nye fakultetsstyrene etterfulgt av UFU i studieporteføljeprosessen kunne ha rollen som det er foreslått for den institusjonelle gruppen i saker som om handler 0-opptak, og omfordeling av studieplasser og vurdering av andre forslag til utvikling av studieporteføljen.

Til kap. 6.3.2 Prosess for vurdering av omfordeling
USN HH støtter forslaget om at fellestjenester ved USN vil får en overvåkningsfunksjon med å utarbeide oversikter til fakultetene hvert år, slik at blant annet lave studenttall synliggjøres.

USN HH mener at to år et tilstrekkelig for å se forbedringsresultat dersom et studium blir besluttet videreført etter vurdert 0-opptak med innføring av tiltak.

USN HH støtter modellen (figur 25), men se innspill om UFU pkt. 6.3.1

Hans Anton Stubberud
Dekan USN Handelshøyskolen

Universitetet i Sørøst-Norge

Dato: 08.02.2024
Dok.nummer: 24/03069-1

Notat

Til:	Kjetil Horgmo/Enhet for analyse, strategi og virksomhetsstyring
Kopi til:	Ingvild Marheim Larsen/Avdeling for utdanning og studiekvalitet
Fra:	Kristin Midtbø/ Avdeling for utdanning og studiekvalitet

Studieporteføljeprosjektet - høringsinnspill fra fellestjenestene

Det vises til høringsnotat om «sluttrapport for studieporteføljeprosjektet», med utsatt høringsfrist 11. februar. I dette tilsvaret er det høringsinnspillene fra fellestjenestene som gjengis. Fellestjenestene takker samtidig for muligheten til å komme med innspill på høringen.

Ved fristens utløp var det Avdeling for forskning, innovasjon og bibliotek, Avdeling for personal- og organisasjonsutvikling, Økonomiavdelingen, og Avdeling for utdanning og studiekvalitet som hadde levert sine høringssvar, (ref. vedlegg 1-4). Avdeling for campusforvaltning innga ikke eget høringssvar, men ga sin tilslutning til rapporten pr. e-post hvor de kommenterte at studieporteføljeprosjektet og utvikling av studieporteføljen vil være førende for planleggingen av den fysiske campusutviklingen i tiden fremover.

Oppsummert kan det konkluderes med at samtlige av høringsinnspillene fra fellestjenestene er positive til sluttrapporten og de anbefalingene som er gitt med tanke på utviklingen av USNs fremtidige studieportefølje. Videre er høringsinnspillene i første rekke er knyttet til den enkeltes oppgaveansvar. Dette notatet gir derfor uttrykk for høringsinstansenes innspill på de punktene det har blitt kommentert på. I tillegg har det kommet enkelte andre innspill, som oppsummeres avslutningsvis i dette dokumentet. For øvrig vises det til vedleggene for en nærmere detaljeringsgrad.

Ad. profil på framtidig studieportefølje ved USN (pkt. 6.1)

AUS har kommentert at den engelskspråklige porteføljen ikke omtales i rapporten, (hverken emner, emnesamlinger eller hele studieprogrammer på engelsk er nevnt i særlig grad). Dette oppleves som en svakhet og det er vesentlig at profileringen av den fremtidige porteføljen også inkluderer det engelskspråklige tilbudet ved USN.

Avdeling for forskning, innovasjon og bibliotek har spilt inn at det mangler litt kunnskapsgrunnlag om, og vurdering av hvordan samspillet mellom fremtidig portefølje og USN sine ph.d.-programmer best mulig kan styrkes, samt sikre at nye studier er forskningsbaserte og godt fundert i faglig aktivitet og robusthet.

Premisser for porteføljeutviklingen

De foreslåtte premissene for porteføljeutviklingen støttes i all hovedsak, men flere av forslagene har blitt kommentert. I tillegg har det kommet et forslag om å samle vedtatte premisser for porteføljestyring i et overordnet styringsnotat. Forslaget omtales nærmere i siste avsnitt. I det følgende gjengis kommentarene som har blitt spilt inn:

Ref. punktet om ***levende campus*** har det kommet innspill på at dersom kapasiteten på campusbaserte studenter skal opprettholdes, samtidig som at det er gitt klare styringssignal på at fleksible utdanninger skal øke i omfang, kan dette føre til at nye studenter i større grad kun finansieres gjennom studiepoengsproduksjon og ikke av basisbevilgningen.

De campusene som opplever nedgang i antall studenter, må få mulighet til å omstille seg i et litt lengre perspektiv, slik at man på sikt kan tilby en attraktiv portefølje som gjør at studentene velger deres campus.

Det gis til en viss grad støtte til at alle bør få mulighet til ***praksis/internship*** i studiet, men et slikt forslag bør konsekvensutredes, spesielt med tanke på administrative kostnader.

I tillegg til økt grad av ***tverrfaglighet***, kan det vurderes å se på opptakskravene til flere av masterprogrammene som er kompliserte og har fagkrav. På den måten kan flere søke seg til studiene og velge emner på tvers av studieprogrammene. Det gis videre støtte til å utarbeide en oversikt over emner fra profesjonsutdanningene som kan inngå i en pool og som kan tilbys på tvers for å øke kandidatenes tverrfaglige kompetanse.

Fleksibilitet nevnes positivt, men det er også viktig å ta høyde for at ønsker og behov ikke alltid har sammenheng med muligheter og løsninger, bl.a som følge av systemer, regelverk og tidspress. Det er derfor viktig at fellestjenestene involveres på et tidlig tidspunkt i planleggingen.

Når det gjelder å vurdere behovet for ***parallelle program*** har det kommet flere innspill. Det gis støtte til at samkjøring av studieprogram i større grad må vurderes, evt. at man skiller de ulike programmene fra hverandre mht. organisering/fleksibilisering for å tiltrekke seg ulike studentgrupper.
Det nevnes her at USN bør tenke nytt og lage gode og spennende studietilbud og at man tar nødvendige grep for å være en attraktiv utdanningsinstitusjon. Videre bør USN redusere antall studieretninger på ulike programmer og valg som studentene må gjøre allerede i opptaksprosessen. Alternativet kan være å ha én inntaksvei og la studentene velge emner/studieretninger underveis i løpet, som igjen vil være en mer fleksibel løsning for studentene.

Vedrørende forslaget om å «samle vedtatte premisser for porteføljestyring i et overordnet styringsdokument»: Institusjonen hadde tidligere en egen «Strategi for porteføljeutvikling og utdanningskvalitet ved HSN – 2017-2021», hvor blant annet SEFØ-modellen ble forankret og nærmere operasjonalisert. AUS anbefaler at de samlede kravene til porteføljestyringen på ny samles i ett dokument når prosjektresultatene er klare for å sikre en lik forståelse av både prosjektresultatene, allerede vedtatte krav i Kvalitetssystemet og styrets løpende føringer over en årrekke. Eventuelle justeringer og naturlig videreutvikling over tid vil dermed kunne gjenspeiles i et slikt dokument og det vil reduserer sårbarheten i at viktige krav ikke forsvinner for langt ned i strukturen.

Konkretisering av SEFØ-modellen

Samtlige av høringsinstansene gir støtte til forslaget om å presisere og konkretisere SEFØ- modellen for at den i større grad kan hjelpe fakultetenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen. I tillegg har følgende blitt kommentert:

Prosjektets forlag for presisering av SEFØ-modellen må få aksept. Samtidig må det skapes en forståelse for at studietilbudene som ikke har tilstrekkelig søker- og studentgrunnlag vurderes lagt ned. Fokuset bør dreie seg om hva som er attraktive studieprogram og videreutvikling av disse.

Det bør i styringsdialog og i ønskede utredninger sees på hvordan nyetablerte SFO, Forsknings- og innovasjonssentre og forskningsgrupper kan bidra til å styrke masterutdanningene (og ph.d.). Utdanninger som i liten grad er tilkoblet robuste forskningsgrupper og sentre vil være mer sårbare. Ekstern finansiering er også tiltak

som kan løfte kapasitet og inntekter til fagområdene. Godt samarbeid med eksterne for å svare opp forventningene om fremtidig arbeidskraft er et stort felles innsatsområde både fra forsknings- og utdanningssiden.

Når det gjelder den ***strategiske betydningen*** vil rekruttering til arbeidsmarkedet i Norge kunne skje gjennom gode utvekslingsmuligheter, der innreisende studenter ser muligheten for å jobbe og etablere seg i Norge. Spesielt i sektorer der arbeidskraft er spesielt etterspurt (helse- og teknologi). Norge har også behov for økt rekruttering til forsknings- og undervisning i universitets- og høyskolesektoren. Gode emnesamlinger på engelsk på alle programnivå kan bidra til promotering. Det samme gjelder engelskspråklige tilbud på gradsnivå. Engelskspråklige tilbud/utvekslingsmuligheter må ses på som en del av det helhetlige tilbudet og vil ha betydning for rekrutteringen til USN.

Etterspørsel bør vurderes ut fra nasjonal statistikk i søkertall. I rapporten er det noe ensidig fokus på det kortsiktige perspektivet knyttet til etterspørselen, men det etterspørsel bør også i et lengre perspektiv handle om utvikling av en studieportefølje som har arbeidslivsrelevans.

Videre bør SEFØ- modellen ses opp mot emne-volumet. Ett høyt volum vil legge press på kapasiteten hva gjelder fagmiljø og økonomisk bærekraft.

I rapportens pkt. 6.2.2 går det frem at fellestjenestene i løpet av kort sikt vil utarbeide en felles mal for innmelding av som fremover skal legges til grunn for vurdering av porteføljen etter SEFØ-modellen. Her kommenteres det at det i en slik mal er viktig å bruke FS som den autorative kilden. Per dags dato er noen studier registrert på programnivå, mens andre er registrert på studieretninger. En avklaring på hvordan man foretar registrering (program eller studieretning) er avgjørende når beslutninger om omfordeling av studieplasser skal gjøres, spesielt mellom fakultet og campus.

Omfordeling av studieplasser

Ett av prosjektets oppgaver (pkt. 6.3.1) var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Videre foreslås det at det skal opprettes en gruppe som får et institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak.

Enkelte høringsinnspill støtter at det opprettes en slik gruppe og sammensetningen virker hensiktsmessig, samtidig som det er viktig at intensjonene til – og kravene i – medvirkningsrutinen KS-1.7 ivaretas. Mandatet til gruppen må derfor være tydelig definert, og forholdet til blant annet fakultetsstyrene jf. deres myndighet til å godkjenne fakultetets innmelding av studieporteføljen for kommende studieår og UFUs rådgivende rolle bør kanskje vurderes nærmere?

I lys av at gruppen får et særlig ansvar for å vurdere behov for et tverrfaglig initiativ for å svare på samfunnets kunnskaps- og kompetanseutfordringer og sektorovergripende samfunnsendringer, er det spilt inn at også viserektor for forskning, bærekraft og nyskapning er representert.

Med referanse til pkt. 1.2 USNs strategi og utviklingsavtale med KD står det at USN har et særlig ansvar for å bidra til å dekke regionens behov for arbeidskraft innen visse sektorer. Det er imidlertid ikke avklart hvorvidt det regionale ansvaret innebærer at USN skal tilby utdanninger på campus i alle eller de fleste av regionen slik tilfellet langt på vei er i dag. Seksjon for opptak mener dette er en viktig avklaring når man skal vurdere behovet for parallelle studieprogram, 0-opptak og omfordeling.

Tidsrommet for å se søke- og utviklingstrender bør videre være i et fem års perspektiv (og ikke tre som foreslått).

I pkt. 6.3.2 foreslås det at *«fellesadministrasjonen ved universitetet vil få en overvåkningsfunksjon med å utarbeide oversikten til fakultetene hvert år over utdanningsprogram/studieretninger med færre enn 20 studenter (15 for utøvende kunstneriske utdanninger».* Det er litt uklart for AUS hvem dette er, og hvordan det vil påvirke oppgaveansvaret ift. de årlige bestillingene til fakultetene om innmelding av studieporteføljen. Her anbefales det at det gjøres et sammendrag og gis en konkret bestilling til de respektive avdelingene/seksjonene i

fellestjenestene for å unngå misforståelser. Illustrasjonen på side 31 i rapporten kunne også beskrevet tilbakemeldingssløyfen mellom rektor til fakultetene, for å sikre demokrati- og medbestemmelsesperspektivet?

AUS v/seksjon for opptak har blant annet tilgang til detaljert søkerstatistikk (internt og nasjonalt) som kan komplettere og gi utfyllende opplysninger til annen tilgjengelig informasjon/statistikk. Seksjon for opptak følger endringene i regelverk/opptakskrav tett (nasjonalt og lokalt) og kan varsle endringer som vil kunne berøre USNs portefølje. Opptak er også tett påkoblet utviklingen av et nytt nasjonalt opptaksprogram, som innebærer en helt ny plattform for å søke opptak.

Økonomiavdelingen mener det er viktig å ta innover seg signalene fra KD om at dersom USN selv ikke dimensjonerer i tråd med forventningene, kan KD komme til å omfordele studieplasser til andre institusjoner. Det er derfor avgjørende at fakultetene har en stabil og forutsigbar finansiering på kort og lang sikt. Eventuelle omprioriteringer av studieplasser bør derfor fattes på bakgrunn av styringsdialogen mellom rektor og fakultet. Økonomi støtter ikke at det opprettes en gruppe utenfor den ordinære linjen og mener at det er en vesentlig risiko knyttet til fakultetenes opplevde ansvar for egen portefølje og vilje til å bidra til en effektiv og dynamisk utviklingstakt. Det kan derfor i større grad enn det er i dag, være et behov for å gjøre konkrete omprioriteringer mellom fakultetene.

AUS har spilt inn at det er viktig å se på hvordan dette med 0-opptak (på helgradsprogram) kan påvirke det engelskspråklige tilbudet for innreisende og utreisende studenter til/fra USN. Dersom USN ikke har et tilbud for innreisende studenter vil det kunne føre til nedleggelse av utvekslingsmuligheter for ordinære studenter og gå utover rekrutteringen. AUS foreslår derfor at USN bør vurdere å opprette en arbeidsgruppe som skal se på utviklingen av det engelskspråklige emner og studieprogram, og at gruppen består av visedekaner for utdanning fra de fire fakultetene, AUS og seksjonssjefene for studieadministrasjon på fakultet.

Andre innspill fra fellestjenestene

Som nevnt har fellestjenestene i hovedsak gitt sine høringsinnspill utfra eget oppgaveansvar, men det er også inngitt enkelte kommentarer og innspill som kan være av direkte betydning for det videre utviklingsarbeidet. Dette gjengis i punktene under:

- Se engelskspråklige emner som en måte å rekruttere flere studenter til USN – som igjen kan føre til levende campus.

- USN bør ha fokus på å etablere en forsterket målstyring i den ordinære organisatoriske linjen ved universitetet. Et forslag kan være at fakultetene setter konkrete kandidatmåltall for alle utdanninger og at dette er et element som inngikk i den USNs interne virksomhetsstyring og styringsdialogen.

- USN har mange studieprogram med mange studieretninger og/eller heltid/deltid, og nett/samling og gjerne med spesifikke opptakskrav og fagkrav. Det bør vurderes om det er mulig å redusere og tilpasse programmene til søkermassen bedre. Et annet forslag kan være at for eksempel alle grunnutdanningene bør legges til campus og mastertilbudene og videreutdanningene legges til nett/samling.

- Høsten 2023 ble det gjort endringer i KS-1.1, pkt 7 ift. muligheten av å reaktivere tidligere nedlagte studietilbud til og med 60 studiepoeng. Emner som tilhører et nedlagt studietilbud kan også søkes reaktivert, uten at hele studietilbudet aktiveres. Dette gjelder også enkeltemner. Dersom dette ikke har blitt vurdert under prosjektgjennomføringen, velger AUS stab å spille det inn her slik at dette harmoniseres med prosjektresultatene.

- Det er grunn til å tro at KD vil følge opp Aune-utvalgets anbefaling om å slå sammen studiekvalitets- og studietilsynsforskriftene. I det videre arbeidet med utviklingen av studieporteføljen ved USN anbefaler AUS at det også nedsettes en tverrfaglig gruppe som kan jobbe sammen om denne høringen. Det bør foretas en analyse for hvordan gjeldede regulering oppleves og virkningen av disse opp mot høringsinnspillene fra USN.

- Videre støtter AUS at et foretas en vurdering av om handlingsrommet i forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler forstås og benyttes på en hensiktsmessig måte. Det er litt uklart for staben hvem som skal gjøre dette og om det involverer AUS på kortere sikt.

- Parallelt med denne høringen pågår det en høring på en rekke bestemmelser i forskriften. Videre foreslås det å flytte ytterligere reguleringer fra forskriften til KS. Det anbefales derfor at det foretas en gjennomgang av høringsinnspillene opp mot prosjektresultatene til studieporteføljeprosjektet. Det bes om at tilbakemelding på hvem AUS kan kontakte i prosjektet for dette, eventuelt.

- AUS har en koordinerende rolle i den årlige fastsettelsen av studieporteføljen og en omfattende rolle overfor særlig UFU og universitetsstyret. Premissene for porteføljeutviklingen, med tilhørende behov for revisjon av kvalitetssystemet, virkningen for de vurderingene som skal tas av innkomne søknader på kort og lang sikt, samt forholde til det rettspolitiske arbeidet er av særlig interesse for staben. Vi stiller oss derfor til rådighet i oppfølgingen av prosjektresultatene.

Med hilsen

Per Eirik Lund
direktør fellestjenester

Vedlegg:

1. Høringsinnspill Økonomiavdelingen
2. Høringsinnspill Avdeling for forskning, innovasjon og bibliotek
3. Høringsinnspill Avdeling for personal- og organisasjonsutvikling
4. Høringsinnspill Avdeling for utdanning og studiekvalitet (herunder Seksjon for opptak, Seksjon for internasjonalt utviklingssamarbeid og AUS stab).

Studieporteføljeprosjektet - Økonomiavdelingens høringssvar

1) *I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.*

   Det er etter vårt syn en rekke gode anbefalinger fra prosjektet ift utviklingen av USNs fremtidige studieportefølje og vi har ikke forslag til andre premisser som bør legges til.

   Vi oppfatter et punkt som noe uklart. Det er anbefalt å fastsette et minimum for antall campusbaserte studenter på studiesteder med nedgang i campusbaserte studenter over tid. Det er også anbefalt at forholdstallet mellom campusbaserte og fleksible utdanninger følges årlig. Dersom dette oppfattes som at det er viktig å opprettholde kapasiteten for campusbaserte studenter samtidig som vi har sterke styringssignaler på at vi skal utøke kapasiteten på fleksible utdanninger kan dette medføre at vi i større grad en i dag vil ta opp nye studenter som finansieres på «marginalen», altså kun finansiert ved økt studieproduksjon og ikke av basisbevilgningen.

2) *Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.*

   Etterspørsel bør også vurderes ut fra nasjonal statistikk i søkertall. I rapporten er det et noe ensidig fokus på det kortsiktige vedrørende etterspørsel, som kan bidra til at studieporteføljen i for stor grad blir søkerstyrt. Etterspørsel bør i et lengre perspektiv også handle om utvikling av en studieportefølje som har arbedeidslivsrelevans. Om det er mulig å finne kvantitative data knyttet til fremtidens behov i arbeids-/samfunnsliv, i tillegg til at vi gjør egne gode kvalitative vurderinger ift et fremtidig behov både regionalt og nasjonalt, kunne gitt en ny dimensjon til E'en og i større grad kunne sette den i sammenheng med S'en i SEFØ-modellen.

   Vi mener også at SEFØ-modellen bør ses opp mot emne-volumet, både innenfor det enkelte studieprogram og på porteføljenivå. Et høyt volum vil legge press både på kapasiteten i fagmiljøet og økonomisk bærekraft.

3) *Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.*

Rapporten setter innledningsvis utviklingen av studieporteføljen i sammenheng med Kunnskapsdepartementets nye styringspolitikk, der det er forventet at UH-institusjonene fremover tar et sterkere grep om dimensjoneringen av studieporteføljen. Samtidig er styringssignalene at det blir mindre vekst i offentlige budsjetter. Dette tydeliggjøres ytterligere av Kunnskapsdepartementet i statsbudsjettet for 2024 (Prop 1S 2023-2024, side 295) hvor de varsler at det kan gis pålegg om å øke kapasitet og flytte midler til studieplasser på tvers av institusjoner basert på faktiske opptakstall. Dette innebærer at dersom vi selv ikke dimensjonerer i tråd med KDs forventinger kommer KD til å omfordele studieplasser til andre institusjoner.

Vi mener det er avgjørende at fakultetene har en stabil og forutsigbar finansiering på kort og lang sikt. Dette legger til rette for å gjøre gode prioriteringer og omprioriteringer innenfor fakultetets rammebevilgning og det øvrige finansieringsgrunnlaget som bygger opp under USNs strategi og fakultetenes egen strategiske utviklingsplan både på kort og på lang sikt. Vi mener eventuelle omprioritering av studieplasser bør fattes på bakgrunn av styringsdialogen mellom rektor og fakultet, eventuelt i bakgrunn av føringen fra kunnskapsdepartementet dersom det kommer forventinger om økt kapasitet innenfor spesifikke utdanningsområder. Vi mener det er uheldig å etablere en institusjonell gruppe utenfor den ordinære linja og at det er en vesentlig risiko knyttet til fakultetenes opplevde ansvar for egen studieportefølje og vilje til å bidra til en effektiv og dynamisk utviklingstakt i studieporteføljen.

Vi erkjenner at det kan være et behov for å i større grad en i dag gjøre konkrete omprioriteringer mellom fakultetene. Mekanismer for å håndtere dette effektivt i en helhetlig virksomhetsstyring bør knyttes til USNs budsjettfordelingsmodell.

4) *Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.*

Vi mener USN bør har fokus på å etablere en forsterket målstyring i den ordinære organisatoriske linjen ved universitetet. Et konkret eksempel, eller forslag, som kan bidra til dette er at fakultetene setter konkrete kandidatmålstall for alle utdanninger og at dette er et element som inngikk i den USNs interne virksomhetsstyring og styringsdialogen.

Universitetet i Sørøst-Norge

Innspill høring studieporteføljeprosjektet – Avdeling for forskning, innovasjon og bibliotek

Viser til muligheten til å spille inn til studieporteføljearbeidet i USN og de anbefalinger som er gitt fra prosjektgruppen. Overordnet synes vi det er gjort et godt og grundig arbeid som vil tilrettelegge for økt bevissthet og kvalitet i prosess og vurderinger av fremtidig studieportefølje. Vi støtter derfor også i stor grad de anbefalinger som er gitt.

Det vi fra vårt ståsted savner noe mer kunnskapsgrunnlag om, og vurdering av, er hvordan samspillet mellom fremtidig studieportefølje og USN sine ph.d.-programmer best mulig kan styrkes, samt sikre at nye studier er forskningsbaserte og godt fundert i faglig aktivitet og robusthet. Våre innspill er beskrevet i mer detalj under hvert enkelt høringsspørsmål.

1) **I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.**

   Prinsipper som er trukket frem med særlig relevans for koblinger til forskningsaktiviteter;
   - *Strategisk betydning: Her vurderes arbeidslivets og samfunnets behov for arbeidskraft og regional og nasjonal arbeidsdeling.*
   - *Studieporteføljen ved USN skal ha en tydelig forsker- og forskningsforankring*
   - *Studieporteføljen bør konsentreres om studieprogram der studentene kan "bygge i høyden" fra bachelor og master til ph.d,*

   Vi støtter i all hovedsak premissene som er beskrevet og anbefalt, men savner et noe større kunnskapsgrunnlag for vurderinger som gjøres.

   Som det er vist til i høringen*; Masterutdanninger er etterspurt som fordypningsløp for studenter med en grunnutdanning, og mastergradskandidater er også etterspurt i arbeidslivet. Masterprogrammene er dessuten en viktig rekrutteringsbase for ph.d.-programmene.*

   Vi mener det kunne vært nyttig med noe mer kunnskapsgrunnlag og analyse av ph.d.-programmenes betydning for rekruttering/markedsføring til lavere grad. Nylig studiebarometerundersøkelse tyder også på at studenter setter faglig kvalitet og anerkjennelse innen institusjonens fagområder høyt som rekrutterende faktor.

   Det vil også vært spennende å se på hvordan USNs bredere ph.d.-program med tydeligere ambisjoner mot behov for kompetanse i arbeidsliv og samfunn kan utnyttes i utvikling av en fremtidig studieportefølje. Dette også i lys av at masterkandidater ønsker en ph.d. på fagfeltet de studerer på.

   Som det vises til i høringen*; USN er i ferd med å etablere satsingsområder for forskning (SFO) basert på en mission-tankegang. Dette er områder der USN har sterke fagmiljøer med gode forutsetninger for videre utvikling.*

   Det samme gjelder forskningsgrupper og sentre der USN de siste årene har tydeliggjort at disse ''strukturene'' også skal bidra til å styrke våre utdanninger. Gode koblinger og synergier med forskningsaktiviteter tilknyttet studieprogrammer vil også tilrettelegge og legge grobunn for styrket tverrfaglig kompetanse og erfaring. Samarbeid på tvers mellom ulike fagmiljøer står sentralt i USN fremtidige organisering av forskning.

2) **Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.**

Vi støtter anbefalingene og forslag for å sikre mer/flere bærekraftige studier ved tydeligere forventinger og innrammet prosess for forankring, analyse, vurdering og beslutning.

SEFØ modellen viser til *''Er utdanningen på et område hvor USN ønsker å ta en posisjon, Er utdanningen på et område der det er antatt kompetansebehov framover og Forsker- og forskningsforankring''*.

Det bør i styringsdialog og i ønskede utredninger sees på hvordan nyetablerte SFO, Forsknings- og innovasjonssentre og forskningsgrupper kan bidra til å styrke masterutdanningene (og ph.d.). Der bør sees på sammenheng mellom masterutdanninger og relevante ph.d.-programmer for å sikre synergier i rekruttering og karriereutvikling. Utdanninger som i liten grad er koblet til (flere) robuste forskningsgrupper og sentre vil være mer sårbare. Ekstern finansering er også tiltak for å løfte kapasitet og inntekter til fagområdene.

Kunnskap USN trenger for å rigge en studieportefølje som treffer framtidens kompetansebehov (særlig regionale) kan også innhentes/dokumenteres gjennom SFO satsingene (med samarbeidsaktører) og nettverk/arenaer som er etablert på forsknings- og innovasjonsområdet. Godt samspill og samarbeid med eksterne for å svare opp forventinger til fremtidig arbeidskraft er et stort felles innsatsområder både sett fra forskning og utdanningssiden. Dette kan være av særlig relevans og betydning i å utvikle mer unike campus som i større grad skal imøtekomme regionale og lokale behov for kompetanse og kunnskap.

3) **Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.**

Vi støttes at det i gang settes en institusjonell prosess som ivaretar 0-opptak i tråd med vår profil og faglige forutsetninger, samtidig som vi skal svare på samfunnets kompetansebehov. I lys av at gruppa får et særlig ansvar for å vurdere behov for tverrfaglige initiativ for å svare på samfunnets kunnskaps- og kompetanseutfordringer og sektorovergripende samfunnsutfordringer, er det viktig at viserektor for forskning, bærekraft og nyskaping er representert. Dette med bakgrunn i at samfunnets kompetansebehov skal vurderes, også i lys av USN sine ambisjoner på bærekraftsområdet. Viserektoren vil ha delegert helhetlig ansvar for disse områdene ved USN, samt kjenner til forskningsaktiviteter på relevante utdanningsområder.

Notat 03.02.24

Avdeling for Personal- og organisasjonsutvikling, ved Elisabeth E Borhaug, personal- og organisasjonsdirektør

Høringssvar i forhold til fremtidig studieportefølje ved USN fra Personal- og organisasjonsavdelingen

Selv om Personal- og organisasjonsavdelingen ikke direkte er involvert i studieporteføljen vil et fremtidig studietilbud også få konsekvenser for vår avdeling og de oppgavene vi ivaretar både forhold til ansatte og deres ansettelsesforhold og for rekruttering av nye medarbeidere.

En strammere økonomi, reduksjon i søkertall og studiepoengs-produksjon, samt KD forventninger gjør at det haster å få et bedre grep om studieporteføljen.

I prosjektrapporten skrives det om USNs studieportefølje som i stor grad er en videreføring av den historiske utviklingen og det profesjonsrettede studietilbudet ved de tidligere høgskolene som inngår i USN. I en situasjon med rekrutteringsutfordringer og strammere økonomi er det helt nødvendig at USN tar nødvendige grep for å være en attraktiv utdanningsinstitusjon. Det må innebære at USN på en bedre måte balanserer hensynet til faglig og økonomisk bærekraft mot hensynet til lokale interesser ved at studieporteføljens bredde, antall emner og valgmuligheter i langt større grad står i forhold til antall søkere og studenter på det enkelte studieprogram.

Prosjektets forslag til presisering av SEFØ-modellen og hvordan den kan brukes mer aktivt i den interne styringen må få aksept. Samtidig må det skapes en forståelse for at studietilbud som over en 3 års periode ikke lenger har nødvendig søker- og studentgrunnlag (15-20 studenter), må vurderes lagt ned. Vi må fortsatt ha fokus på hva som er ettertraktede studieprogram og videreutvikling av disse, men vi må også innse at noen studietilbud ikke er like attraktive og da tørre å legge dem ned.

USN er en viktig utdanningsinstitusjon i vårt område og vi må sørge for at vi også i tiden fremover er attraktive for nye studenter og tilbyr studier som er av høy faglig kvalitet, samtidig som vi er en fremoverlent virksomhet som ansatte ønsker å bidra med sin kompetanse.

Høringssvar, studieporteføljeprosjektet, AUS stab

Staben har i første rekke tatt utgangspunkt i eget oppgaveansvar når nedenstående høringsinnspill gis, herunder forvaltningsansvaret for USNs kvalitetssystem, koordineringen av innmelding av studieporteføljesaken og regulatoriske forhold for utdanningsvirksomheten.

AUS stab vil særlig spille inn følgende til et felles høringssvar:

a. Samle vedtatte premisser for porteføljestyring i et overordnet styringsdokument
Som kjent hadde institusjonen tidligere en egen «Strategi for porteføljeutvikling og utdanningskvalitet ved HSN – 2017-2021» - hvor blant annet SEFØ-modellen ble forankret og nærmere operasjonalisert. AUS stab anbefaler at de samlede kravene til porteføljestyringen på ny samles i ***ett dokument*** når prosjektresultatene er klare, enten som en delstrategi - eller i form av et annet styringsdokument. Vi er kjent med begrunnelsen for avviklingen av delstrategier, samtidig som det kan være krevende for organisasjonen – avhengig av funksjon og deltagelse i porteføljeutviklingen – å få god kjennskap til helheten i kravene til porteføljestyringen.

Nye, vedtatte premisser blir løpende innarbeidet i USNs kvalitetssystem (KS), men da særlig på rutine- og mal-nivå. Vi erfarer imidlertid at f.eks. universitetsstyrets løpende føringer kan oppleves som litt vanskelig tilgjengelig, og at de ulike kravene i KS av og til må tolkes og sammenholdes for å få tilstrekkelig oversikt over kravene på aggregert nivå. Blant annet ba universitetsstyret i S-sak 63/23 om at «*en vurdering av rekrutteringspotensialet utredes grundig som underlag til søknader om utredningstillatelse av nye studie*r». For å sikre at dette kravet blir oppfylt, er dette presisert i ***søknadsmalen*** for utredningstillatelser som tilhører rutine KS-1.1, altså på «nivå 3» under Kvalitetssystembeskrivelsen. Den samme referansen er lagt inn ift. kravet om at nye studietilbud må være økonomisk bærekraftige fra oppstartsåret.

For å sikre en lik forståelse av både prosjektresultatene, allerede vedtatte krav i KS og styrets løpende føringer over en årrekke, anbefales det derfor at *alle sentrale krav og premisser for porteføljeutviklingen* presenteres i ett dokument. Eventuelle justeringer – og naturlig videreutvikling over tid – vil dermed kunne gjenspeiles i det overordnede dokumentet, noe som etter vår vurdering vil redusere sårbarheten i at viktige krav ikke «forsvinner» for langt ned i KS-strukturen.

b. Etableringen av en ny, institusjonell gruppe
AUS stab forstår intensjonen bak forslaget om en institusjonell gruppe som skal vurdere nye initiativ og eventuell omfordeling av ressurser mellom fakultet og mellom campus i forbindelse med 0-opptak. Vi mener at sammensetningen som er foreslått kan være hensiktsmessig, samtidig som det er viktig at intensjonen til - og kravene i - medvirkningsrutinen KS-1.7 ivaretas. Mandatet til gruppen må være tydelig definert, og forholdet til blant annet fakultetsstyrene jf. deres myndighet til å godkjenne fakultetets innstilling til studieporteføljen for kommende studieår og UFUs rådgivende rolle bør kanskje vurderes nærmere?

c. Krav i lov og forskrifter
Etter at ny universitets- og høyskolelov er vedtatt er det grunn til å tro at departementet vil følge opp Aune-utvalgets anbefaling om å slå sammen studiekvalitets- og studietilsynsforskriftene, jf. også Prop. 126 L (2022-2023) s. 86. I det videre arbeidet med utviklingen av studieporteføljen ved USN

anbefaler AUS stab at det også nedsettes en tverrfaglig arbeidsgruppe som kan jobbe sammen om denne høringen. Det bør foretas en analyse av hvordan gjeldende regulering oppleves og virkningen av disse opp mot høringsinnspillene fra USN.

Videre støtter vi at det bør foretas en vurdering av om handlingsrommet i forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler forstås og benyttes på en hensiktsmessig måte, jf. «*Det må gjøres en analyse av behov i arbeidslivet opp mot emner som allerede tilbys gradsstudenter ved USN og vurdere potensialet på dette området*». Og, ikke bare i forhold til adgangen til å kreve egenbetaling for kurs og studiepoenggivende utdanning tilpasset personer med arbeidserfaring, jf. § 3-2, men også adgangen til å gjøre unntak fra kravet om egenbetaling for studenter som deltar i studieprogrammer som tilbys i samarbeid mellom norsk og utenlandsk utdanningsinstitusjon (fellesgrader), jf. § 2-2 (for statsborgere fra land utenfor EØS og Sveits). Det er litt uklart for oss hvem som skal foreta ovennevnte analyse, og om dette involverer AUS på kortere sikt.

d. «Overvåkingsfunksjon»

I pkt. 6.2.3 foreslås det at «*fellesadministrasjonen ved universitetet vil få en overvåkingsfunksjon med å utarbeide oversikter til fakultetene hvert år over utdanningsprogram/studieretninger med færre enn 20 nye studenter (15 for utøvende kunstneriske utdanninger)».* Det er litt uklart for AUS stab hvem dette er, og hvordan dette påvirker vårt oppgaveansvar ift. de årlige bestillingene til fakultetene om innmelding til studieporteføljesaken. For å sikre at alle prosjektresultatene forstås likt og følges opp i tråd med prosjektresultatene anbefaler vi at det gjøres et sammendrag og gis en konkret bestilling til de respektive avdelingene/seksjonene i fellesadministrasjonen for å hindre misforståelser. Alternativt at dette tydeliggjøres i oppdragsbrevene?

Illustrasjonen på s. 31 kunne kanskje også beskrevet tilbakemeldingssløyfen fra rektor til fakultetene, for å sikre demokrati- og medbestemmelsesperspektivet?

e. Reaktivering av studietilbud

Høsten -23 ble det gjort endringer i KS-1.1, pkt. 7, ift. muligheten for å reaktivere studietilbud til og med 60 studiepoeng. Det er her besluttet at «*Den som har myndighet til å akkreditere studietilbud til og med 60 studiepoeng, kan etter søknad vedta at et nedlagt studietilbud (KS-1.3) i samme størrelsesorden kan reaktiveres. Reaktivering kan skje i inntil tre år etter nedleggelsen. (…)»*

Det forutsettes blant annet at studietilbudet kan reaktiveres på de samme vilkårene som forelå på nedleggingstidspunktet, at berørte fagmiljø er involvert i prosessen og at det redegjøres for rekrutteringsgrunnlaget. Emner som tilhører et nedlagt studietilbud kan også søkes reaktivert innenfor samme tidsperiode og på samme premisser som i andre avsnitt, uten at hele studietilbudet aktiveres. Dette gjelder også enkeltemner som har tilhørt et gradsgivende, nedlagt studietilbud. Reaktiverte studietilbud meldes inn i USNs samlede studieportefølje i tråd med vedtatte frister.

I fall dette ikke ble vurdert under prosjektgjennomføringen velger AUS stab å spille inn dette, slik at dette kan harmoniseres med prosjektresultatene.

f. Revisjon av forskrift om studier og eksamen

Parallelt med denne høringen pågår det høring på en rekke bestemmelser i forskriften, herunder blant annet innretningen på selvkomponert bachelor, antall eksamensforsøk og retten til konte. Videre foreslås det å flytte ytterligere regulering fra forskriften til KS. Det anbefales at det foretas en

gjennomgang av høringsinnspillene opp mot prosjektresultatene til studieporteføljeprosjektet, for å sjekke om det er noen hensyn som må tas i forhold til endelig forslag til revidert forskrift. Det bes om tilbakemelding på hvem AUS stab kan kontakte i prosjektet for dette, eventuelt.

Avsluttende merknader

AUS stab har en koordinerende rolle i den årlige fastsettelsen av studieporteføljen, og en omfattende saksforberedende rolle overfor særlig UFU og universitetsstyret. Premissene for porteføljeutviklingen, med tilhørende behov for revisjon av kvalitetssystemet, virkningen for de vurderingene som skal tas av innkomne søknader på kort og lang sikt, samt forholdet til det rettspolitiske arbeidet, er av særlig interesse for oss. Vi ser frem til fortsettelsen av porteføljeprosjektet, og stiller oss til rådighet i oppfølgingen av prosjektresultatene.

.

Høring studieporteføljeprosjektet - intern frist 2. februar

Kommentarer fra seksjon for internasjonalt utdanningssamarbeid til pkt. 1-5:

1. Kommentarer fra SIU til kapitel *6.1. «Profilering av fremtidig studieporefølge ved USN»*

En fremtidsrettet studieportefølje sett i lys av målene for internasjonalisering (jf. Meld.St. 7, 2020-2021) må inkludere:

   a. Engelskspråklige emner som en del av den totale og ordinære studieporteføljen.
   b. Globalt innhold/internasjonalisering hjemme i alle studieprogram for alle studenter, både ordinære, innreisende og de som planlegger utreisende mobilitet.
   c. Forutsetter hele semestre/emnesamlinger på alle 8 campus som gjør det mulig for innreisende utvekslingsstudenter å være ved USN et helt semester, tilsvarende 30 studiepoeng. (Se også styreporteføljesaken om engelskspråklige emner, november 2023).
   d. For utreisende studenter: mobilitetsvinduer på 30 studiepoeng/ett semester skal være tilrettelagt i alle studieprogram (jf. studietilsynsforskriftens krav om dette).

2. Kommentarer fra SIU til kapitel *6.2.1 «Konkretisering av SEFØ – modellen»*
   Forslagene er gode for å underbygge videreutvikling og omlegging av studieporteføljen. I punktene under presiserer vi dette med utgangspunkt i internasjonaliseringsfeltet, med særlig fokus på internasjonale universitetsavtaler og utveksling. I tillegg kommer helgradsnivå på engelsk, som er utenfor SIUs ansvarsfelt, men som er helt sentralt i dette.

   - ***Strategisk betydning:***

   Rekruttering til arbeidsmarkedet i Norge, særlig fra resten av Europa, vil kunne skje gjennom gode utvekslingsmuligheter, der innreisende studenter fra utenlandske universiteter ser muligheten for arbeid i Norge og for å etablere seg her. Spesielt vil dette gjelde i sektorer der arbeidskraft er spesielt etterspurt (eksempelvis teknologi- og helsefaglige utdanninger). Norge har også behov for økt rekruttering til forskning og undervisning i universitets- og høgskolesektoren, noe gode emnesamlinger på bachelor, master og pdh-nivå vil kunne bidra til promotering. Det samme gjelder gode tilbud på helgradsnivå på engelsk.

   - ***Etterspørsel:***

   Engelskspråklige tilbud/utvekslingsmulighet ved USN ses på som en del av det helhetlige tilbudet og vil ha betydning for rekruttering av studenter til USN. Utvekslingsmuligheter og internasjonale universitetssamarbeid spiller inn når studenter velger studiested. Studiets oppbygning og innhold er også avgjørende for attraktivitet. Det engelskspråklige utvekslingstilbud vil kunne være det første møte med USN, for rekruttering av internasjonale studenter til USNs engelskspråklige master- og phd-programmer.

   - ***Faglig bærekraft:***

   Det engelskspråklige studietilbudet, samt utveksling er en integrert del av kvalitetsarbeidet.

   - ***Økonomisk bærekraft:***

   Den nåværende insentivordningen for internasjonalisering fases ut og ny ordning skal være på plass fra 2025. Ny insentivordning bør være innrettet for å oppnå målene for

internasjonalisering, slik at studieprogrammenes strukturer rundt dette er økonomisk bærekraftig.

3. Kommentarer fra SIU til *«i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen»*

   0-opptak på helgradsprogram vil påvirke utveksling både for innreisende og utreisende studenter til/fra USN. Det må derfor ses på helhetlig og man bør merke seg at eventuelle endringer i tilbudet av engelskspråklige mastergrader ved USN vil kunne få konsekvenser for emnetilbudet på engelsk generelt. Dersom USN ikke har et tilbud for innreisende studenter vil det kunne føre til nedleggelse av utvekslingsmuligheter for ordinære studenter og derfor gå utover rekruttering i bunn.

4. Kommentarer fra SIU til «*Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.»*

   SIU anbefaler en arbeidsgruppe for utviklingen av det totale tilbudet av engelskspråklige emner og studieprogram på USN bestående av visedekaner for utdanning fra de fire fakultetene, SIU, opptaksseksjonen og campusdirektører. Sistnevnte for å sikre gode, helhetlige tilbud per campus og fakultetsoverskridende samarbeid. Dette er også viktig et økonomisk og bærekraftig perspektiv.

5. Kommentarer fra SIU (ev. andre innspill til høringen):
   Se engelskspråklige emner som en måte for å rekruttere flere studenter til USN; øke antall valgemner ved USN; og levende campuser ved USN.

Svar fra Seksjon for opptak på høringsnotat – studieporteføljeprosjektet sak 23/08027-3 og 23/08027-9.

I kapittel 1.2 USNs strategi og utviklingsavtale med KD står følgende setning i andre avsnitt: *USN har et ansvar for å bidra til å dekke regionens behov for arbeidskraft innenfor velferdssektoren og til yrker som bidrar til næringsutvikling og regionens grønne skifte. Samlet utgjør disse utdanningen majoriteten av studietilbudene ved USN. Det er imidlertid ikke avklart hvorvidt det regionale ansvaret innebærer at USN skal tilby disse utdanningene på campus i alle eller de fleste deler av regionen slik tilfellet langt på vei er i dag.*

Seksjon for opptak mener at dette er en viktig avklaring når man skal vurdere behovet for parallelle studieprogram og ved 0-opptak og omfordeling.

1) I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.

6.1.1: Det er viktig at en slik overvåking må skje over lang tid og at de campuser som har flest nettbaserte studier rekker å omstille seg og få mulighet til å tilby spennende campusbaserte studier. De campuser som eks. Notodden og Bø må få en mulighet til å jobbe aktivt med å snu trenden og må lage en plan på hva som trengs for å gjøre at studentene velger deres campus.

6.1.2: Støtter at alle bør få mulighet til praksis/internship i studiet, men at forslaget med at alle studenter bør sikres arbeidsrelevants, gjennom praksis/internship også bør konsekvens utredes, spesielt med tanke på administrativ kostnad.

6.1.4: Bra med tverrfaglighet, og man bør samtidig se på opptakskravene til flere av masterprogrammene som er kompliserte og har fagkrav. Ved å åpne opp opptakskravene og ta bort fagkrav, så vil flere kunne søke både til studiet og velge emner på tvers av studieprogrammene.

Vi støtter forslaget om en «pool» av emner.

6.1.5: Det er bra med fleksibilitet, men det er viktig å være obs på at ønsker og behov ikke alltid har sammenheng med muligheter og løsninger blant annet på grunn av systemer, regelverk eller tidspress. Så det er viktig med gode prosesser mot fellestjenester i planleggingsfasen.

Med et fokus på nettbasert og alltid tilgjengelig utdanning (opptak, o.l) følger det med investeringer i teknisk utstyr. Vi må sikre at før slike utdanninger opprettes, at man har nødvendig og nok utstyr til å tilby slik undervisning.

6.1.6: Støttes. Hvis man vil gjøre alle campuser mer attraktive og bærekraftige så burde man fordele studieprogrammer mer rettferdig og ikke automatisk bygge campusene på historiske føringer. Samme studieprogram bør kanskje ikke tilbys ved alle campuser. Da er det heller viktig å tilby det som valgfritt mellom campus/nett- og samling.

USN bør tenke nytt og lage gode og spennende studieprogram. USN bør redusere antall studieretninger på ulike programmer og valg studentene må gjøre allerede i opptaksprosessen og heller ha en inntaksvei og la studentene velge emner/studieretninger o.l. underveis i løpet. På den måten blir det mer fleksibelt for studentene.

2) Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.

6.2: Et program kan ha flere studieretninger og ulike undervisningsformer (campus, nett og samling) hvor noen studieretninger innenfor et program kan rekruttere bedre enn andre. Ved utforming av felles mal for innmelding er det viktig å bruke FS som den autorative kilden. Per dags dato er noen studier registrert på programnivå, mens andre er registrert per studieretning. En avklaring om en felles mal for hvordan studiene skal registreres (program eller studieretning) er avgjørende når beslutninger om omfordeling av studieplasser skal gjøres, spesielt mellom fakultet og campus. Datagrunnlaget må inneholde utfyllende informasjon ved beslutning.

Studieporteføljen er basert på finansierte studieplasser og datagrunnlaget som brukes er ikke utfyllende nok for at USN blant annet skal kunne lyse ut studiene slik at søkerne får den informasjonen de trenger. Det krever ekstra avklaringsrunder med fakultetene hvilket er ressurskrevende og kan bli mer effektivisert ved å endre på registreringsmalen av studier i FS.

3) Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.

6.3.1: Opptak støtter forslaget om å etablere en institusjonell tverrfaglig/fakultær gruppe som skal vurdere 0-opptak, se utviklingen av studieporteføljen i et helhetlig perspektiv og omfordele studieplasser. Sammensetningen av medlemmene i den institusjonelle gruppa støttes også.

Tidsrommet for å se søke- og utviklingstrender mener UHG-teamet at fem år et minimum. Tre år er for sårbart til å vurdere rekrutteringsutfordringer, 0-opptak og omfordeling av studieplasser. Ved en treårig vurdering vil uventede forhold et år få store konsekvenser, eks. 2020 hvor koronaepidemien gav ulike utslag i positiv og negativ forstand i den nasjonale søkningen til høyere utdanning.

6.3.2 Under kapitel 6.3.2 *prosess for vurdering av omfordeling* kommer det frem at fellesadministrasjonen får ansvaret med å holde oversikt over hvilke program/retninger som har færre enn 20 nye studenter (15 for utøvende kunstneriske utdanninger). Her mener opptak at fellesadministrasjonen bør få et mer utvidet ansvar utover det å produsere utviklingsstatistikk. Bakgrunnen for forslaget begrunnes med at fellesadministrasjonen har relevant informasjon som kan være relevant for den institusjonelle gruppa å ta med i vurderingen utover det å bare se på søkerutvikling. OPP sitter blant annet med tilgang til svært detaljerte søkerstatistikk (USN og nasjonalt) som kan komplettere og gi utfyllende opplysninger til annen tilgjengelig statistikk. OPP følger endringene i regelverk/opptakskrav tett (nasjonalt og lokalt) og kan varsle endringer som vil kunne berøre USNs studieportefølje (eks. at NUS "mister" studiepoeng). OPP følger og deltar i utviklingen av nytt nasjonalt opptaksprogram (Admissio), som innebærer en helt ny

plattform for å søke opptak, - der det å søke opptak fortløpende er eksempler på løsninger som ligger innenfor mulighetsrommet (fleksibilitet).

4) Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.

4.1 USN har mange studieprogram med mange studieretninger og/eller heltid/deltid og nett/samling og gjerne med spesifikke opptakskrav og fagkrav. Det bør vurderes om det er mulig for å redusere noe og tilpasse programmene bedre til søkermassen.

Et annet for slag er at alle grunnutdanninger (eller bare bachelor) bør legge til campus, mens mastere og videreutdanninger bør legges til Nett og eller nett/samling.

Til: Kjetil Horgmo

Fra: NTL, Parat, NSF, Forskerforbundet, Akademikerforbundet, Utdanningsforbundet

Dato: 9.2.24

Fagforeningenes høringsdokument angående Rapport studieporteføljen ved USN

Fagforeningene imøteser høringen som et positivt tiltak for å legge til rette for fagforeningers medbestemmelse og innspill i spørsmålet om den videre utviklingen av studieporteføljen ved USN.

Vi forutsetter at lov og avtaleverk som regulerer omorganisering, omstilling og radikale endringer følges – også USN's egne retningslinjer for organisasjonsendring og omstilling utarbeidet og vedtatt høst 2023. Det er viktig at tjenestemannsorganisasjonene og vernetjenesten så tidlig som mulig blir involvert og informert i nevnte prosesser (ref Hovedavtalen, Arbeidsmiljøloven og Statens Personalhåndbok).

Vi vil bemerke at begrepet `økonomi` er ved telling nevnt hele 43 ganger sammenliknet med begrepet ùtdanningskvalitet` som er omtalt to ganger i rapporten. Hva årsakene til begrepenes posisjon har i rapporten, har vi ikke spekulert over.

Et annet moment vi vil nevne er organiseringen av parallelle fagmiljøer i institutter, fakulteter ved de åtte campusene. Etter fagforeningenes oppfatning, kan det være aktuelt å vurdere organiseringen av USN som flercampusinstitusjon ved en systematisk gjennomgang av organisasjonen og den gjeldende instituttstrukturen på fakultetene. Konkret kan dette bety at institutter kan slås sammen, med den konsekvens at fagmiljøene blir mere profesjonsrettede ved etableringen av profesjonsinstitutter (eks. lærerutdanninger, ingeniørutdanninger, sykepleierutdanninger mm).

I dette høringsnotatet følger vi rektors disponering av de fire høringsspørsmålene (*vår kursivering)* og besvarer dem suksessivt.

1) I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet.

Premissene bygger i stor grad på SEFØ-modellen, og det er mye positivt å si om denne. Etter vår oppfatning blir Ø'en eller kravet til økonomisk bærekraft for ensidig vektlagt. Det kan synes som at fagmiljøene i hovedsak blir målt på skjønn og økonomiske kriterier, f.eks. studentgjennomstrømning snarere enn på tilrettelegging av studier med høy utdanningskvalitet. Fagforeningene mener denne vektleggingen vitner om et uheldig fokus for utviklingen av organisasjonskulturen av en kunnskapsorganisasjon der dedikerte kunnskapsarbeidere har sitt daglige virke ved universitetet.

Fagforeningene mener et avgjørende kriterium for at USN skal nå målet om å […] *være et attraktivt sted å studere.*.[…][1], er at ledelsen involverer fagansatte, herunder fagmiljøene, i dialogen om porteføljeutviklingen. Hovedavtalen legger klare føringer for reell medvirkning og innflytelse over eget arbeid.[2] Vi anser det som positivt at ledelsen i sin vurdering av kriterier for 0-opptak vektlegger fagmiljøenes egne forslag til videreutvikling.[3]

2) Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen.

Vi ser positivt på de ovennevnte nyanseringene. På den annen side mener vi at det fremdeles vil være (for) lett å bare forholde seg til enkelttall for den enkelte utdanningen. Samfunnsoppdraget for USN og rollen som et regionalt forankret universitet med en klar profesjonsfaglig profil, tilsier at ledelsen må analysere begrepet faglig bærekraft for enkelte profesjoner i samarbeid med fagmiljøene. Dette gjelder eksisterende studier og nye studietilbud.

3) Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje.

Hvordan vil en sikre at 0-opptak ikke medfører utarming av sårbare emner eller studieprogram når ressursene ønskes overført andre steder? USN har unike utdannelser av stor samfunnsmessig betydning, både på bachelor- og spesielt på masternivå. Noen av disse utdanner studenter til et arbeidsliv med begrenset tilgang til arbeidsplasser . Det bør være muligheter for disse å ha 0-opptak for å samle opp flere studenter til «neste opptak» uten at sårbare fagmiljø ved USN i mellomtiden utarmes.

Forslaget om å opprette et institusjonelt organ i form av en tverrfakultær gruppe som vurderer omfordeling av studieplasser, kan være positivt. På den annen side er fagforeningene skeptiske til at dette organet lett kan bli «topptungt» og at fagansattes synspunkter ikke får gjennomslag. Prinsippet om reell medvirkning bør etterleves og hensyntas i vurderingene av den fremtidige studieporteføljen ved USN.

En sentralisert, topptung styring á la en lokal variant av NOKUT, blir byråkratisk uten legitimitet i fagmiljøene, og kan .oppfattes som et ressurskrevende organ.

[1] Se Rapport fra prosjekt helhetlig utvikling av studieporteføljen ved USN s.24
[2] Hovedavtalen i Staten, § 1. punkt 6.
[3] Op. Cit. S 30.

4) Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN.

Utover kommentarene over, er vi opptatt av at USN øker sin attraktivitet ved å være et synlig, tydelig, og det foretrukne universitet der studenter og ansatte sammen trives i et godt student- og arbeidsmiljø - ved alle åtte campus. USN – inkludert det enkelte campus – er unike på, og at vi har et samfunnsansvar som bl.a. innebærer at vi i større grad kan kommunisere morgendagens utdanningsbehov utad både lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Mrk. Innspillene til Tekna er skrevet direkte inn i høringspunktene under:

Erik Johannessen
v. Lokallagsstyret
Tekna USN

Dato: 12.12.2023
Dok.nummer: 23/23417-1
Saksbehandler: Kjetil Horgmo

Notat

Til:	USN Handelshøyskolen, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap, Tonje Harbek Brokke/Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap, Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag, Øyvind Reidar Bakke Reier/Avdeling for utdanning og studiekvalitet, Berit Bratholm/Institutt for pedagogikk, Anne Torill Kimerud/Institutt for pedagogikk, Ann Kristin Skalleberg/Institutt for sykepleie- og helsevitenskap, Erik Andrew Johannessen/Institutt for mikrosystemer, Knut Fredrik Åsatun/Institutt for mikrosystemer, Jan Thomas Kobberrød/Institutt for økonomi, historie og samfunnsvitenskap, Roy Kenneth Skulstad-Hansen/Seksjon for økonomitjenester, Atle Hårklau/Universitetsbiblioteket, Studentorg. støtte, Hovedverneombud, Administrative fellestjenester
Kopi til:	
Fra:	Petter Aasen rektor

Til studentorganisasjonen, fakulteter, administrative fellestjenester, hovedtillitsvalgte, hovedverneombud

Høringsnotat - studieporteføljeprosjektet

Vi viser til mandat for studieporteføljeprosjektet datert 28.04.23 (23/08027-3), vedlagte sluttrapport fra prosjektet samt styresak 70/23 (23/08027-9).

Universitetsstyret sluttet seg i møtet 13.12.23 i sak 70/23 til rapportens beskrivelser av nasjonale og institusjonelle rammebetingelser for studieporteføljeutvikling, status for dagens studieportefølje, og utfordringer og dilemmaer slik de er beskrevet i rapporten.

I styrevedtaket er rektor bedt om å fremme forslag til styret om føringer for videre utvikling av studieporteføljen etter en intern høringsrunde. I den kommende styresaken vil forslag til føringer for framtidig studieportefølje, presiseringer av SEFØ-modellen og kriterier og prosesser for omfordeling av studieplasser bli lagt fram. Saken skal behandles i styremøte 8. mars 2024.

Rapporten sendes nå i tråd med dette på høring. Av hensyn til forberedelse av styrets behandling, er høringsfristen 4. februar 2022.

Rektor ber høringsinstansene særlig vurdere forslagsdelen i rapporten (kap 6) og følgende problemstillinger særskilt:

1) I kapittel 6.1 foreslår prosjektet premisser som skal ligge til grunn for framtidig utvikling av studieporteføljen ved USN. Rektor ber høringsinstansene vurdere *om disse forslagene i tilstrekkelig grad gir retning for framtidig utvikling, eventuelt om det er andre premisser som bør inkluderes for å gjøre USNs studieportefølje framtidsrettet*.

Innspill TEKNA:

6.1.1 Forsterket målgruppetenkning og levende campuser: Tekna mener at forslaget om forsterket målgruppetenking kan bli krevende hvis ikke bredden på målgruppene skal gå på bekostning av kvaliteten i utdanningene av disse. Tekna mener at det bør fremgå i forslaget hvordan kvaliteten i utdanningen skal sikres når målgruppetenkingen forsterkes.

6.1.2 Styrke profesjonsorienteringen og arbeidslivsrelevansen i utdanningene: Tekna savner en forklarende modell for hvordan utviklingen av nye studieutbud skal utføres. Det fremkommer ikke om man ser for seg at arbeidet vil skje i sykler, ved frigjøring av handlingsrom etter nullopptak, eller om det vil være en kontinuerlig prosess i virksomheten. Det fremkommer ikke heller på hvilket nivå i organisasjonen som dette utviklingsarbeid skal skje. I rapporten står «*I utviklingen av nye studietilbud bør USN prioritere studier som er relatert til eller støtter opp under profesjonsutdanningene vi tilbyr, eller kjente regionale kompetansebehov som er spilt inn via våre samarbeidspartnere*.» Det er uklart i hvilken grad USN ønsker seg en kultur for utvikling av utdanning i fagmiljøene eller utvikling av utdanning på ledelsesnivå eller på bestilling fra ledelsesnivå.

6.1.3 Satsing på omstilling, nyskaping og bærekraft: Tekna mener at satsning på omstilling og bærekraft kan oppleves som motsigelsesfult og at det derfor er viktig at man gir en forklarende tolkning i forslaget. For at forslaget skal forståes og gi mening er det viktig å beskrive, helst definere, hvilken kompetanse i omstilling, nyskaping og bærekraft som «innovasjons teamene» vil gi.

6.1.4 Økt grad av tverrfaglighet: Tekna etterlyser en avklaring om dette gjelder også over campuser? Dette fremkommer ikke med tydelighet i forslaget.

6.1.5 Økt satsing på fleksible utdanninger: Tekna støtter forslaget, men etterlyser en refleksjon fra prosjektgruppen hvordan forslaget balanseres opp mot levende campuser i pkt 6.1.1.

Tekna mener at studieporteføljeprosjektet har mistolket universitets ansvar til påvirkning av utviklingen av kompetansebehovet innen profesjonsutdanningene. Dette er ikke pålagt utdanningsinstitusjoner, men likevel et viktig og naturlig bidrag til samfunnsutviklingen.

2) Det ble i 2017 vedtatt at SEFØ-modellen skal legges til grunn for styring av USNs arbeid med studieporteføljen. I praksis har det vist seg krevende å styre etter disse prinsippene. I kapittel 6.2 foreslår prosjektet noen presiseringer og konkretiseringer av SEFØ-modellen som skal brukes i fakultetenes kontinuerlige arbeid med studieporteføljen. Rektor ber om høringsinstansenes vurdering av *i hvilken grad forslagene vil være til hjelp for fakultetenes og instituttenes arbeid med utvikling og omlegging av studieporteføljen, eventuelt om det er andre tiltak som kan bidra til økt omstillingstakt i studieporteføljen*.

Innspill TEKNA:

6.2.1 Konkretisering av SEFØ-modellen: Tekna mener at SEFØ modellen er utdatert og lite hensiktsmessig for utvikling av en fremtidsrettet studieportefølje. Kun strategisk betydning (S) har et moment av blikk inn i fremtiden. De andre delene (etterspørsel, faglig og økonomisk bærekraft) bærer sterkt preg av å leve i nuet-analyser. Verktøyet er derfor ikke hensiktsmessig for å kunne gjøre kvalifiserte fremtidsvurderinger og må erstattes eller revideres. Modellen i nåværende form stimulerer ikke til å løfte blikket.

6.2.2 Praktisering av SEFØ-modellen: Tekna stiller spørsmål med om etterspørsel (E) virkelig bare er beregnet fra søker/kandidat tall (se definisjon øverst side 28)? Er ikke samfunnets etterspørsel etter disse kandidatene også en del av beregningen? Tekna etterlyser videre fagmiljøenes medvirkning i å overvåke samfunnets framtidige kompetansebehov. Rapporten viser ikke med tilstrekkelig tydelighet hvordan overvåkning av samfunnets framtidige kompetansebehov skal utføres. På et annet sted i rapporten indikeres internutredninger av samfunnets behov. Hvem i organisasjonen skal utarbeide disse og på hvilket faktagrunnlag. Dette bør presiseres i rapporten.

3) Ett av prosjektets mandatpunkter var å foreslå hvordan USN kan få handlingsrom til å utvikle nye studietilbud gjennom en modell for omfordeling av studieplasser. Kapittel 6.3 inneholder forslag til konkrete kriterier for når 0-opptak skal vurderes. I kapitlet forslås det også å opprette en gruppe som får institusjonelt ansvar for å vurdere omfordeling av studieplasser som frigjøres gjennom 0-opptak. Rektor ønsker høringsinstansenes vurdering av *i hvilken grad de foreslåtte kriteriene, modellen og prosessen vil bidra til en nødvendig og ønsket omstilling av USNs studieportefølje*.

Innspill TEKNA:

6.3 Modell for handlingsrom for nyvinninger: Tekna etterlyser en tydeligere beskrivelse av hvor mye ressurser USN er villig til å legge på utviklingsarbeid? Handlingsrommet for nye utdanninger og oppskalering av utdanninger er i forslaget begrenset til omdisponering av ressurser ved 0-opptak av andre utdanninger. Dette er sannsynligvis ikke tilstrekkelig dersom USN sin ambisjon er å møte fremtidens behov på bred front. Tekna etterlyser derfor en mer målrettet satsning på utvikling av utdanninger innen hele institusjonen. Dette for å klare å imøtekomme fremtidens utdanningsbehov på bred front i studieporteføljen.

6.3.1 0-opptak som virkemiddel for økt handlingsrom: Tekna mener at handlingsrommet for utvikling burde være en del av den naturlige virksomheten ved universitetet. Ikke noe som blir aktuelt kun ved 0-opptak. Tekna etterlyser en sterkere involvering av fagmiljøene i prosessen hvor USNs muligheter for faglig videreutvikling er størst. I forslaget gjøres dette av en topp-tung institusjonell gruppe. Det er uklart hvilken informasjon som beslutningen skal baseres på og det finnes en tydelig risiko for at lobbypåvirkning oppstår.

4) Rektor ber om høringsinstansenes eventuelle innspill *til andre tiltak som kan bidra til å sikre at USN har en attraktiv studieportefølje som er faglig og økonomisk robust og tilpasset morgendagens behov og etterspørsel, og/eller andre merknader knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved USN*.

Innspill TEKNA:

(i) **Forskningstilknytning og studentdeltakelse i forskningsprosjekter**: For å styrke den faglige robustheten, anbefaler TEKNA å integrere forskningstilknytning i studieprogrammene og involvere studenter i forskningsaktiviteter. Dette vil fremme en forskningsdrevet læringskultur.

(ii) **Tverrfaglige sentre for fremragende undervisning og forskning**: Opprettelsen av tverrfaglige sentre kan stimulere til samarbeid og innovasjon på tvers av fakultetene, styrke studieporteføljens relevans og kvalitet, og fremme en integrert tilnærming til utdanning og forskning.

(iii) Prosjektet benytter **statistisk grunnlag** på studenter og søkere som går 5 år tilbake i tid (2018). I høringsutkastet på ny Campusstrategi skisseres imidlertid et 10 årig løp for strategisk planlegging. Dersom en slik periode også er betegnede for konjunkturendringer i samfunnet bør et statistisk grunnlag som går 10 år tilbake i tid benyttes (dette grunnlaget finnes ved de tidligere høgskolene).

(iv) Det er tydelig i det statistiske materialet som er fremlagt at **matematikk og naturfag** har hatt en **nedgang på 68%,** mens språk, litteratur har hatt en oppgang på 51%. Det må gjøres tydeligere hvordan matematikk og naturfag skal prioriteres fremover for å dekke etterspørselen i det norske arbeidsmarkedet.

(v) **Nett og samlingsbaserte studier** skal prioriteres i tiden fremover. Likevel fremkommer det ikke statisk grunnlag på hvor bærekraftige disse studiene er. Det er ikke oppgitt noen strykprosent blant disse målt mot våre ordinære heltidsstudenter.

(vi) **Tverrfaglighet** har blitt et begrep som skal løftes frem ved USN. Vi gjør samtidig oppmerksom på at tverrfaglighet kan gi mindre dybdeforståelse i det enkelte fag samtidig som mye tid brenner bort i begrepsforståelse hos de involverte parter.

(vii) Det er foreslått at fagmiljø med **svak studentrekruttering bør omstilles til mer FoU arbeide**. Det er her viktig å forstå at studenter bidrar til utviklingen av fag og at forskningsbasert undervisning krever at faget har et studentkull som kan tilegne seg denne kunnskapen. Å sidestille forskning fra undervisning kan resultere i segresjon som kan resultere i at kunnskapen som utvikles ikke blir videreført.

(viii) En forenklet mekanisme for **omfordeling av studieplasser** er ikke forklart i klartekst. En institusjonell gruppe skal vurdere dette, og det bør derfor presiseres et tidsperspektiv for hvor ofte disse studieplassene skal fordeles. Tap av studieplasser kan gi en dramatisk effekt på et fagmiljø ved at de mister den finansieringen som studieplassene gir.

(ix) Sitat side 27: «*Situasjonsbeskrivelsen over viser at en stor andel av masterutdanningene har få studenter. Det kan være at undervisningen i flere av masterutdanningene er felles på tvers av program, og at samkjøring gjør utdanningene faglige og økonomiske bærekraftige. Det er imidlertid behov for å gjøre en analyse av dette, og med utgangspunkt i denne analysen vurdere den framtidige masterporteføljen og om det i større grad kan utvikles felles emner med felles undervisning på tvers av utdanningene*.»

Betyr dette at man ser for seg ***mer generelle mastergrader***, og dermed ***en faglig utvanning*** av innholdet? Det er vel et poeng at master utdanninger skal være mer spisset enn f.eks. bachelor utdanninger.

Dekaner og direktør bes om å videresende høringsbrevet til instituttledere og avdelingsdirektører. Vi ber om en samlet tilbakemelding fra hvert fakultet og fra administrative fellestjenester, men slik at eventuell ulikhet i vurdering mellom instituttene eller mellom avdelingene, synliggjøres.

Eventuelle spørsmål angående rapporten eller til selve høringen, kan rettes til viserektor Ingvild Marheim Larsen eller spesialrådgiver Kjetil Horgmo. Høringsinnspill legges på saken i p360 (saksnummer 23/21197) eller sendes på epost (kjetil.horgmo@usn.no) innen fristen 04.02.24.

Vedlegg: Prosjektrapport med vedlegg

Vi viser til høringsnotat om studieporteføljen datert 12.12.2023

Vernetjenestens hovedoppgave er å sikre et trygt og godt arbeidsmiljø og vi vil kommentere høringsnotatet med det utgangspunktet.

Vi ser at rapporten «En studieporteføljе for framtiden» gir et godt situasjonsbilde av de utfordringer USN står i. Rapporten kommer også med mange nyttige presiseringer og skisseringer av prosedyrer og prosesser knyttet direkte til utvikling av studieporteføljen.

Det rapporten imidlertid i veldig liten grad berører, er prosesser knyttet til medbestemmelse og ivaretakelse av arbeidsmiljø for dem som rammes av nullopptak og mulig nedlegging av studier.

Vi har full forståelse for behovet for slik omfattende og rutinemessig gjennomgang av studieporteføljen som det legges opp til, men ønsker at dette følges av prosedyrer for hvordan man kan sikre ivaretakelse av ansatte knyttet til fagmiljø som berøres. I styresaken etter høringen bør det komme tydelig fram at man vil strekke seg svært langt for å unngå oppsigelser.

For å ivareta og trygge ansatte som blir berørt, er det vesentlig at prosessen, så tidlig som mulig, inkluderer en kartlegging av ulike muligheter og tiltak for ansatte knyttet til studium som får O-opptak.

Det bør lages retningslinjer for hvordan ledere med personalansvar for ansatte knyttet til studier med 0-opptak/nedleggelser skal få hjelp av PO til å håndtere dette.

Vi ønsker at dette kan innarbeides i styrevedtaket når studieporteføljesaken kommer dit.

Vernetjenesten er også særlig bekymret for den programansvarliges rolle i prosessen. Det er på grensen til uforsvarlig at det er den programansvarlige selv som skal lete fram søkertall og økonomidata som vedkommende ser kan føre til nullopptak av eget studium. Det er litt som å be noen grave sin egen grav. VT ber derfor om at det utarbeides rutiner der slike data finnes fram og fylles ut fra sentralt hold og at programansvarlig i samarbeid med institutt- og fakultetsledelse heller får ansvar for å utarbeide strategiske argumenter for studiet knyttet til arbeidslivets og samfunnets behov.

Mvh

Anette N. Fredly og Helle Friis Knutzen

Vernetjenesten ved USN